

PATVIRTINTA
Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros
centro direktoriaus 2019 m. d.
įsakymu Nr.

NEKILNOJAMOJO TURTO OPERACIJŲ, FINANSINIŲ, APSKAITOS IR DRAUDIMO PASLAUGŲ SEKTORIAUS PROFESINIS STANDARTAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Nekilnojamojo turto operacijų, finansinių, apskaitos ir draudimo paslaugų sektoriaus profesinis standartas (toliau – Standartas) apibrėžia nekilnojamojo turto operacijų, finansinės ir draudimo veiklos bei apskaitos sektorių, jo posektorius ir pagrindinius veiklos procesus, aprašo sektoriaus kvalifikacijas.

2. Standarto rekvizitai:

2.1. Standarto pavadinimas: Nekilnojamojo turto operacijų, finansinių, apskaitos ir draudimo paslaugų sektoriaus profesinis standartas;

2.2. Standarto valstybinis kodas: PSK01.

3. Standarte vartojamos sąvokos apibrėžtos Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatyme, Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatyme, Lietuvos Respublikos turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatyme, Lietuvos Respublikos draudimo įstatyme, Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatyme ir Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatyme, Lietuvos Respublikos finansinių ataskaitų audito įstatyme, Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatyme, Lietuvos Respublikos įmonių grupių konsoliduotosios finansinės atskaitomybės įstatyme ir Lietuvos Respublikos finansinių priemonių rinkų įstatyme.

II SKYRIUS NEKILNOJAMOJO TURTO OPERACIJŲ, FINANSINIŲ, APSKAITOS IR DRAUDIMO PASLAUGŲ SEKTORIAUS APIBRĖŽIMAS PAGAL EKONOMINĖS VEIKLOS RŪŠIŲ KLASIFIKATORIŲ

4. Nekilnojamojo turto operacijų, finansinių, apskaitos ir draudimo paslaugų sektorius apima šias veiklas pagal Ekonominės veiklos rūšių klasifikatorių, patvirtintą Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinio direktoriaus 2007 m. spalio 31 d. įsakymu Nr. DĮ-226 „Dėl Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus patvirtinimo“:

4.1. nuosavo nekilnojamojo turto pirkimą ir pardavimą (68.1 grupė);

4.2. nuosavo arba nekilnojamojo turto nuomą ir eksploatavimą (68.2 grupė);

4.3. nekilnojamojo turto operacijas už atlygį arba pagal sutartį (68.3 grupė);

4.5. piniginių tarpininkavimą (64.1 grupė);

4.6. kontroliuojančių bendrovių veiklą (64.2 grupė);

4.7. trestų, fondų ir panašių finansinių institucijų veiklą (64.3 grupė);

4.8. kitą finansinių paslaugų veiklą, išskyrus draudimą ir pensijų lėšų kaupimą (64.9 grupė);

4.9. draudimą (65.1 grupė);

4.10. perdraudimą (65.2 grupė);

4.11. pensijų lėšų kaupimą (65.3 grupė);

4.12. pagalbinių finansinių paslaugų, išskyrus draudimą ir pensijų lėšų kaupimą, veiklą (66.1 grupė);

- 4.13. pagalbinę draudimo ir pensijų lėšų kaupimo veiklą (66.2. grupė);
- 4.14. fondų valdymo veiklą (66.3 grupė);
- 4.15. apskaitos, buhalterijos ir audito veiklą, konsultacijas mokesčių klausimais (69.2 grupė).

5. Nekilnojamojo turto operacijų, finansinių, apskaitos ir draudimo paslaugų sektorių sudaro šie posektoriai:

- 5.1. nekilnojamojo turto operacijų;
- 5.2. finansinių paslaugų;
- 5.3. draudimo paslaugų;
- 5.4. apskaitos paslaugų.
- 6. Nekilnojamojo turto operacijų posektoriui yra būdingos šios veiklos:
  - 6.1. nuosavo nekilnojamojo turto pardavimas ar pirkimas;
  - 6.2. tarpininkavimas perkant ar parduodant nekilnojamąjį turtą už atlygį ar pagal sutartį;
  - 6.3. nekilnojamojo turto nuoma (nuoma ir naudojimasis nuosavu ar išnuomotu turtu, aprūpinimas namais, butais ar apartamentais su baldais ar be baldų ilgesniam laikotarpiui, tarpininkavimas nuomojant nekilnojamąjį turtą už atlygį ar pagal sutartį);
  - 6.4. nekilnojamojo turto vertinimas.
- 7. Išskirtinos šios tipinės nekilnojamojo turto operacijų posektoriaus darbo vietos:
  - 7.1. nekilnojamo turto agentūros;
  - 7.2. nekilnojamojo turto vertinimo įmonės;
  - 7.3. bankai;
  - 7.4. draudimo kompanijos;
  - 7.5. pastatų ūkio valdymo įmonės.
- 8. Išskirtinos šios tipinės nekilnojamojo turto operacijų posektoriaus darbo sąlygos: darbas patalpoje ir susitikimai nekilnojamojo turto objektuose, dirbama individualiai ir (ar) komandoje, galimas lankstus darbo grafikas.
- 9. Finansinių paslaugų posektoriui yra būdingos šios veiklos:
  - 9.1. finansinių paslaugų veikla (centrinė bankininkystė, indėlių ir (ar) artimų indėliams pakaitų priėmimas, kreditų teikimas arba lėšų skolinimas, kontroliuojančiųjų bendrovių (holdingų) veikla, juridinių subjektų veikla, skirta telkti vertybinius popierius ar kitą finansinį turtą jo nevaldant (nepriimant ir nevykdant investicinių sprendimų) akcininkų ar naudos gavėjų vardu, išperkamoji nuoma);
  - 9.2. kitos finansines paslaugas palaikančios veiklos (finansinių rinkų veiklos užtikrinimas ir priežiūra, vertybinių popierių ir prekių sutarčių sudarymo tarpininkavimas);
  - 9.3. investicijų (turto) laikymo veikla (investicinių fondų valdymas).
- 10. Išskirtinos šios tipinės finansinių paslaugų posektoriaus darbo vietos:
  - 10.1. Lietuvos ar užsienio įmonės;
  - 10.2. bankai;
  - 10.3. kitos piniginių tarpininkavimo ir panašios finansinės institucijos;
  - 10.4. finansinių paslaugų įstaigos.
- 11. Išskirtinos šios tipinės finansinių paslaugų posektoriaus darbo sąlygos: darbas atliekamas įvairiu paros metu, visais metų laikais, pagal nustatytą darbo grafiką nuotoliniu arba stacionariu būdu, atskirai suderintu laiku (gali būti organizuojamas ir darbas pamainomis).
- 12. Draudimo paslaugų posektoriui yra būdingos šios veiklos:
  - 12.1. draudimas (gyvybės draudimas su kaupimu, gyvybės draudimas be kaupimo, ne gyvybės draudimas);
  - 12.2. perdraudimas (visos rizikos, susijusios su esamais draudimų polisais, pasirašytais kitos draudimo bendrovės, prisiėmimas, dalies rizikos, susijusios su esamais draudimų polisais, pasirašytais kitos draudimo bendrovės, prisiėmimas);
  - 12.3. pensijų lėšų kaupimas (juridiškai apibrėžti subjektai (t. y. fondai, planai ir (ar) programos), vykdytys senatvės pensijų lėšų kaupimą išimtinai finansuojančio subjekto (įmokų mokėtojo) darbuotojams ar nariams);

- 12.4. investicijų (turto) laikymo veikla (pensinių fondų valdymas).
13. Išskirtinos šios tipinės draudimo paslaugų posektoriaus darbo vietos:
- 13.1. Lietuvos ar užsienio įmonės;
- 13.2. bankai;
- 13.3. draudimo brokerių įmonės;
- 13.4. draudimo įmonės;
- 13.5. krovinių gabenimo ir ekspedijavimo įmonės.
14. Išskirtinos šios tipinės draudimo paslaugų posektoriaus darbo sąlygos: darbas atliekamas įvairiu paros metu, visais metų laikais, pagal nustatytą darbo grafiką nuotoliniu arba stacionariu būdu, atskirai suderintu laiku (gali būti organizuojamas ir darbas pamainomis).
15. Apskaitos paslaugų posektoriui yra būdingos šios veiklos:
- 15.1. finansinių ataskaitų auditas;
- 15.2. finansinių ataskaitų rengimas;
- 15.3. apskaitos informacinės sistemos formavimas;
- 15.4. apskaitos tvarkymas ir darbų kokybės kontrolė;
- 15.5. mokesčių apskaitos informacinės sistemos formavimas;
- 15.6. mokesčių apskaičiavimas ir kontrolė;
- 15.7. ūkio subjektų finansinės būklės veiklos rezultatų analizė;
- 15.8. apskaitos ir mokesčių paslaugų teikimas;
- 15.9. vidaus auditas.
16. Išskirtinos šios tipinės apskaitos paslaugų posektoriaus darbo vietos:
- 16.1. apskaitos ir audito, mokesčių konsultavimo paslaugas teikiančios įmonės;
- 16.2. įvairių veiklos sričių įstaigos, organizacijos, įmonės, darbas apskaitos, audito, įmonės informacijos formavimo ir valdymo srityse.
17. Išskirtinos šios tipinės apskaitos paslaugų posektoriaus darbo sąlygos: darbas atliekamas įvairiu paros metu, visais metų laikais, pagal nustatytą darbo grafiką nuotoliniu arba stacionariu būdu, atskirai suderintu laiku (gali būti organizuojamas ir darbas pamainomis).

III SKYRIUS

NEKILNOJAMOJO TURTO OPERACIJŲ, FINANSINIŲ, APSKAITOS IR DRAUDIMO PASLAUGŲ SEKTORIAUS KVALIFIKACIJOS

18. Nekilnojamojo turto operacijų, finansinių, apskaitos ir draudimo paslaugų sektoriui priskiriamos šios kvalifikacijos:
- 18.1. nekilnojamojo turto operacijų posektoriaus kvalifikacijos:
- 18.1.1. nekilnojamojo turto brokeris;
- 18.1.2. nekilnojamojo turto rinkos analitikas;
- 18.1.3. nekilnojamojo turto vertintojas;
- 18.2. finansinių paslaugų posektoriaus kvalifikacijos:
- 18.2.1. finansininkas;
- 18.2.2. finansinių paslaugų teikėjas;
- 18.2.3. finansų analitikas;
- 18.2.4. finansų ir investicijų konsultantas;
- 18.2.5. finansų makleris;
- 18.3. draudimo paslaugų posektoriaus kvalifikacijos:
- 18.3.1. aktuaras;
- 18.3.2. draudimo brokeris;
- 18.3.3. draudimo konsultantas;
- 18.3.4. draudimo produktų vadovas;
- 18.3.5. draudimo rizikos vertintojas;
- 18.3.6. žalų ekspertas;
- 18.4. apskaitos paslaugų posektoriaus kvalifikacijos:

18.4.1. apskaitininkas;

18.4.2. auditorius;

18.4.3. buhalteris.

23. Nekilnojamojo turto operacijų, finansinių, apskaitos ir draudimo paslaugų sektoriaus kvalifikacijos ir jų lygiai pagal Lietuvos kvalifikacijų sandaro aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. gegužės 4 d. nutarimu Nr. 535 „Dėl Lietuvos kvalifikacijų sandaros aprašo patvirtinimo“, ir jų atitikmenys pagal Europos Sąjungos Tarybos 2017 m. gegužės 22 d. Tarybos rekomendaciją dėl Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sandaros, kuria panaikinama 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija dėl Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sąrangos kūrimo (OL 2017 C189, p. 1), yra nurodomi Standarto 1 priede.

24. Nekilnojamojo turto operacijų, finansinių, apskaitos ir draudimo paslaugų sektoriaus kvalifikacijų aprašai pateikiami Standarto 2 priede.

Nekilnojamojo turto operacijų, finansinių,
apskaitos ir draudimo paslaugų sektoriaus
profesinio standarto
1 priedas

**NEKILNOJAMOJO TURTO OPERACIJŲ, FINANSINIŲ, APSKAITOS IR DRAUDIMO
PASLAUGŲ SEKTORIAUS KVALIFIKACIJOS IR JŲ LYGIAI**

Kvalifikacijos pavadinimas	Kvalifikacijos lygis (pagal Lietuvos kvalifikacijų sandaros aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. gegužės 4 d. nutarimu Nr. 535 „Dėl Lietuvos kvalifikacijų sandaros aprašo patvirtinimo“, priedą)	Kvalifikacijos lygis (pagal Europos Sąjungos Tarybos 2017 m. gegužės 22 d. Tarybos rekomendaciją dėl Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sandaros, kuria panaikinama 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija dėl Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sąrangos kūrimo (OL 2017 C 189, p. 1))
Posektoriaus pavadinimas – Nekilnojamojo turto operacijų posektorius		
Nekilnojamojo turto brokeris	IV	IV
Nekilnojamojo turto vertintojas	VI	VI
Nekilnojamojo turto rinkos analitikas	VII	VII
Posektoriaus pavadinimas – Finansinių paslaugų posektorius		
Finansinių paslaugų teikėjas	IV	IV
Finansininkas	VI	VI
Finansų analitikas	VII	VII
Finansų ir investicijų konsultantas	VII	VII
Finansų makleris	VII	VII
Posektoriaus pavadinimas – Draudimo paslaugų posektorius		
Draudimo brokeris	IV	IV
Draudimo konsultantas	IV	IV
Aktuaras	VI	VI
Draudimo produktų vadovas	VI	VI
Draudimo rizikos vertintojas	VI	VI
Žalų ekspertas	VI	VI
Posektoriaus pavadinimas – Apskaitos paslaugų posektorius		
Apskaitininkas	IV	IV
Buhalteris	VI	VI
Auditorius	VII	VII

NEKILNOJAMOJO TURTO OPERACIJŲ, FINANSINIŲ, APSKAITOS IR DRAUDIMO PASLAUGŲ SEKTORIAUS KVALIFIKACIJŲ APRAŠAI

I SKYRIUS

NEKILNOJAMOJO TURTO OPERACIJŲ POSEKTORIAUS KVALIFIKACIJŲ APRAŠAI

1. Kvalifikacijos pavadinimas: nekilnojamojo turto brokeris, Lietuvos kvalifikacijų lygis IV (pagal Lietuvos kvalifikacijų sandaros aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. gegužės 4 d. nutarimu Nr. 535 „Dėl Lietuvos kvalifikacijų sandaros aprašo patvirtinimo“, priedą (toliau – LTKS))

<i>Kvalifikacijos apibūdinimas</i>	Veiklos objektas: tarpininkavimas parduodant, perkant ir nuomojant nekilnojamąjį turtą. Tipinės darbo priemonės: kompiuteris, telefonas, faksas ir kita biuro įranga. Tipinės darbo sąlygos: darbas patalpoje ir susitikimai nekilnojamojo turto objektuose, dirbama individualiai, galimas lankstus darbo grafikas. Papildoma informacija: asmuo, įgijęs šią kvalifikaciją, galės dirbti nekilnojamojo turto agentūrose ir (ar) individualiai.	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
1. Nekilnojamojo turto objektų ir klientų paieška (LTKS IV)	1.1. Rinkti, kaupti ir analizuoti informaciją apie nekilnojamojo turto rinką.	Nekilnojamojo turto rinkos stebėjimas, jos vertinimas. Statistinių duomenų apie nekilnojamojo turto rinką rinkimas, kaupimas, analizė. Kitos informacijos apie nekilnojamąjį turtą ir jo rinkos perspektyvas rinkimas, kaupimas ir analizavimas.
	1.2. Vykdyti nekilnojamojo turto objektų pirkėjų ir (ar) nuomininkų paiešką.	Bendravimas su klientais, kolegomis, kitais nekilnojamojo turto brokeriais, įvairių institucijų atsakingais darbuotojais, dalykinių verslo santykių formavimas ir palaikymas. Informacijos apie nekilnojamojo turto objektus rinkimas, kaupimas ir analizavimas. Pirkėjų ir (ar) nuomininkų poreikių vertinimas.
2. Tarpininkavimas parduodant, perkant ar nuomojant nekilnojamąjį turtą (LTKS IV)	2.1. Konsultuoti klientus nekilnojamojo turto pirkimo, pardavimo ar nuomos klausimais.	Konsultavimas nekilnojamojo turto pirkimo, pardavimo, nuomos, paskolų bei susijusių mokesčių klausimais. Informacijos apie

		sutarčių formas, pardavėjo teises ir pareigas teikimas. Kliento (pirkėjo) palydėjimas apžiūrint vietovę, kurioje yra nekilnojamas turtas ir susitikimo su pardavėju organizavimas.
	2.2. Rengti nekilnojamojo turto pirkimo -pardavimo sutarčių projektus.	Nekilnojamojo turto sutartys, jų projektų paruošimas. Nuosavybės teisės dokumentai, jų tikrinimas dėl galimo disponavimo turtu apribojimų ar suvaržymų. Abiem sandorio pusėms priimtinių sutarties sąlygų derinimas. Dokumentų projektai, reikalingi sandoriui įforminti, jų paruošimas. Sandorio įforminimo ir šalių tarpusavio atsiskaitymo būdai.
<i>Reikalavimai asmeniui kvalifikacijai ar savarankiškai jos daliai įgyti (reikalavimai turimam išsilavinimui, kvalifikacijai, profesinei patirčiai) (jeigu taikomi)</i>		
<i>Kvalifikacijai įgyti taikomi reikalavimai pagal Europos Sąjungos teisės aktus, tarptautines sutartis ar Lietuvos Respublikos teisės aktus (jeigu taikoma)</i>		Netaikoma.
<i>Kompetencijų vertinimo reikalavimai</i>		Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalųjį) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens įgytų kompetencijų vertinimas ir pripažinimas vykdomas vadovaujantis švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta ir su ekonomikos ir inovacijų ministru bei socialinės apsaugos ir darbo ministru suderinta asmens įgytų kompetencijų vertinimo tvarka.
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>		Netaikoma.

2. Kvalifikacijos pavadinimas: nekilnojamojo turto vertintojas, LTKS VI

<i>Kvalifikacijos apibūdinimas</i>	Veiklos objektas: nekilnojamojo turto vertės nustatymas. Tipinės darbo priemonės: kompiuteris, speciali programinė įranga, naudojama nekilnojamojo turto vertinimui atlikti, su nekilnojamuoju turtu susijusių duomenų bazės, ryšio priemonės ir kita biuro įranga. Tipinės darbo sąlygos: darbas patalpoje ir susitikimai nekilnojamojo turto objektuose, galimas lankstus darbo grafikas,
------------------------------------	---

	dirbama individualiai ir (ar) komandoje. Papildoma informacija: nekilnojamojo turto vertintojo kvalifikacija įgyjama esant nepriekaištingos reputacijos, turint aukštąjį universitetinį išsilavinimą, atitinkamą darbo patirtį ir išlaikius turto vertintojo kvalifikacijos egzaminą Lietuvos Respublikos turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymo nustatyta tvarka. Asmuo, įgijęs šią kvalifikaciją, galės dirbti nekilnojamojo turto agentūrose arba individualiai teikti turto vertinimo paslaugas.	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
1. Vertinamo nekilnojamojo turto apžiūra (LTKS VI)	1.1. Rengti vertinamo nekilnojamojo turto techninę užduotį.	Techninės užduoties rengimo eiga: nekilnojamojo turto vertinimo tikslo nustatymas, jo nuosavybės formos ir savininko nustatymas, disponavimo turtu tvarkos sąlygų, kitų, turinčių įtakos vertinamam nekilnojamajam turtui, veiksmų nustatymas, vertinamo turto tipo nustatymas.
	1.2. Atlikti vertinamo nekilnojamojo turto apžiūrą.	Nekilnojamasis turtas: gyvenamieji, negyvenamieji bei komercinės paskirties pastatai ir patalpos, žemė. Vertinamo nekilnojamojo turto ypatumai, galimų ypatumų nustatymas apžiūros metu: turto disponavimo apribojimai, turto naudojimas, kitų asmenų teisės į vertinamą turtą – nuoma, servitutas, įkeitimas ir kt., savininko prievolės, teritorijų planavimas ir valdymas, galimas vertinimo modelis, kiti galimi ypatumai. Turto apžiūros akto su priedais (nuotraukomis, kitais dokumentais, įrodančiais vertinamojo turto ypatumus) parengimas.
	1.3. Parengti nekilnojamojo turto vertinimo sutartį.	Nekilnojamojo turto vertinimo sąlygos ir terminai, atlygis ir kitos būtinosios sąlygos, jų parengimas. Nekilnojamojo turto vertinimo įforminimo dokumentai (vertinimo ataskaita, sutartis, apžiūrėjimo aktas, techninė užduotis, mokėjimo grafikas ir kiti), jų parengimas.

2. Nekilnojamojo turto vertinimas (LTKS VI)	2.1. Parinkti nekilnojamojo turto vertės nustatymo metodus.	Nekilnojamojo turto vertės nustatymo metodai (lyginamasis; išlaidų (kaštų); pajamų (gali būti naudojami minėtų metodų deriniai), lyginamosios vertės, atkuriamosios vertės, ypatingosios vertės ir kt.), jų parinkimas. Nekilnojamojo turto vertės nustatymo metodo parinkimo kriterijai (vertinimo tikslas; nekilnojamojo turto tipas, jo paskirtis; turto vertės rūšis; požymis, kuris geriausiai parodo nekilnojamojo turto vertę esamojoje rinkoje), jų taikymas.
	2.2. Analizuoti nekilnojamojo turto vertei įtaką darančių veiksnių duomenis.	Lietuvos ir kitų ES šalių ūkio ekonominės būsenos rodikliai (užimtumo ir nedarbo lygis, bendrasis kainų lygis, BVP ir kt.), jų analizavimas. Specifiniai veiksniai (socialiniai – ekonominiai konkrečios vietovės rodikliai, rinkos sąlygos, paklausa ir pasiūla, socialiniai lūkesčiai ir kt.), jų vertinimas. Veiksnių duomenų balansas, jo analizė. Išorinių veiksnių rodikliai (demografiniai veiksniai, nuomos mokesčiai, turto sandoriai, konkurencija ir kt.), jų vertinimas. Vidiniai veiksniai (nekilnojamojo turto vystymas, likvidumas, fizinis, ekonominis nusidėvėjimas ir kt.), jų vertinimas.
	2.3. Nustatyti nekilnojamojo turto vertę.	Esamos ir būsimosios nekilnojamojo turto vertės nustatymas pagal pasirinktą vertinimo metodiką. Nekilnojamojo turto vertės nustatymo etapai: duomenų rinkimas ir kaupimas, jų analizė, skaičiavimų atlikimas, vertinimo ataskaitos parengimas. Vertinimo dokumentai (turto ir verslo vertinimo ataskaita ir jos sudėtinės dalys), jų rengimas.
	2.4. Parengti nekilnojamojo turto vertinimo dokumentus.	Nekilnojamojo turto vertinimo dokumentų rengimas, sisteminimas, kaupimas ir saugojimas.

<p><i>Reikalavimai asmeniui kvalifikacijai ar savarankiškai jos daliai įgyti (reikalavimai turimam išsilavinimui, kvalifikacijai, profesinei patirčiai) (jeigu taikomi)</i></p>	<p>Kvalifikacija suteikiama asmeniui esant nepriekaištingos reputacijos, turint aukštąjį universitetinį išsilavinimą, atitinkamą darbo patirtį ir išlaikius turto vertintojo kvalifikacijos egzaminą Lietuvos Respublikos turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymo nustatyta tvarka.</p> <p>Kvalifikaciją sudarančios kompetencijos įgyjamos mokantis vadybos studijų krypties pirmosios pakopos studijose, neformalioju ar savišvietos būdu ir (arba) iš profesinės veiklos patirties.</p>
<p><i>Kvalifikacijai įgyti taikomi reikalavimai pagal Europos Sąjungos teisės aktus, tarptautines sutartis ar Lietuvos Respublikos teisės aktus (jeigu taikoma)</i></p>	<p>Aukštasis universitetinis išsilavinimas ir darbo, susijusio su nekilnojamojo turto vertinimu, patirtis, kai siekiama vertintojo asistento (žemiausios) kvalifikacijos; nekilnojamojo turto vertintojo asistento (žemiausia) kvalifikacija ir ne mažesnė kaip 3 metų nekilnojamojo turto vertinimo patirtis, kai siekiama vertintojo (aukštesnės) kvalifikacijos; nekilnojamojo turto vertintojo (aukštesnė) kvalifikacija, ne mažesnė kaip 7 metų nekilnojamojo turto vertinimo patirtis ir parengta ne mažiau kaip 50 nekilnojamojo turto vertinimo ataskaitų, kai siekiama vertintojo eksperto (aukščiausios) kvalifikacijos. Šie reikalavimai nustatyti Lietuvos Respublikos turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatyme.</p>
<p><i>Kompetencijų vertinimo reikalavimai</i></p>	<p>Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens kompetencijų, įgytų studijuojant pirmosios pakopos studijose, vertinimą atlieka aukštosios mokyklos savo nustatyta tvarka. Formaliojo švietimo būdu įgytų kompetencijų asmenims, norintiems tęsti studijas aukštojoje mokykloje, pripažinimą kaip studijų programos dalį atlieka aukštosios mokyklos švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka. Neformalioju ar savišvietos būdu ir (arba) iš profesinės veiklos patirties įgytų kompetencijų vertinimą ir pripažinimą atlieka aukštosios mokyklos savo nustatyta tvarka. Nekilnojamojo turto vertintojo kvalifikacijos egzaminas organizuojamas finansų ministro patvirtintose Turto arba verslo vertintojo kvalifikacijos egzaminų organizavimo taisyklėse nustatyta tvarka.</p>
<p><i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i></p>	<p>Taikomi Europos vertinimo standartuose – EVS 2016 išdėstyti būtinieji Europos turto vertintojų asociacijų grupės (TEGoVA) išsilavinimo reikalavimai.</p>

3. Kvalifikacijos pavadinimas: nekilnojamojo turto rinkos analitikas, LTKS VII

<p><i>Kvalifikacijos apibūdinimas</i></p>	<p>Veiklos objektas: nekilnojamojo turto rinkos analizavimas ir pokyčių prognozavimas.</p> <p>Tipinės darbo priemonės: kompiuteris, telefonas, faksas ir kita biuro įranga.</p> <p>Tipinės darbo sąlygos: darbas patalpoje, dirbama individualiai ir (ar) komandoje.</p> <p>Papildoma informacija: asmuo, įgijęs šią kvalifikaciją, galės dirbti nekilnojamojo turto agentūrose.</p>
---	--

<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
1. Nekilnojamojo turto rinkos vertinimas (LTKS VII)	1.1. Vertinti makroekonominių veiksnių įtaką nekilnojamojo turto rinkai.	Lietuvos ir pasaulio ūkio ekonominės būsenos rodiklių (bendrojo vidaus produkto, bendrojo kainų lygio, užimtumo ir nedarbo lygio, veiksnių duomenų banko) įtakos įvertinimas nekilnojamojo turto rinkai.
	1.2. Analizuoti nekilnojamojo turto verslo aplinką.	Esamų ir būsimų nekilnojamojo turto rinkos dalyvių polinkių aiškinimasis ir prognozavimas. Nekilnojamojo turto rinkos stebėjimas, statistinių duomenų rinkimas, jų kaupimas, apibendrinimas. Galimos naujos nekilnojamojo turto paslaugų paklausos ir rinkos ypatybių tyrimas.
	1.3. Atlikti nekilnojamojo turto rinkos tyrimus.	Klausimynai periodiniams rinkos tyrimams atlikti, jų parengimas. Parduodamo ar nuomojamo nekilnojamojo turto reklama, potencialių pirkėjų sąrašai, jų parengimas, nurodant jų pageidaujamo įsigyti nekilnojamojo turto rūšį, vietovę ir kainą. Įvairios informacijos apie pastatų juridinę priklausomybę, aplink juos esantį žemės sklypą, sklypo formavimo istoriją ir perspektyvas rengimas ir kaupimas.
2. Nekilnojamojo turto rinkos pokyčių prognozavimas (LTKS VII)	2.1. Vertinti pokyčius nekilnojamojo turto rinkoje ir siūlyti naujas paslaugas rinkai.	Naujų nacionalinės ir tarptautinės rinkos galimybių, pokyčių identifikavimas, jų prognozavimas, tikslinių rinkų vertinimas, jų potencialo pritaikymas. Naujų produktų ir paslaugų šioms rinkoms vystymas, efektyvus savo pasiūlymų komunikavimas rinkai. Pranešimų, rekomendacijų, reklaminių tekstų, susijusių su nekilnojamojo turto verslo rinkos pokyčių prognozavimu, rengimas ir pristatymas.
	2.2. Rengti strategijas tikslinėms nekilnojamojo turto rinkoms pasiekti.	Įmonės vadovų ir įmonės klientų konsultavimas, susijęs su strategijų ir iniciatyvų, skirtų tikslinėms

		nekilnojamojo turto rinkoms pasiekti, klientų informuotumui didinti ir teikiamų paslaugų ypatybėms veiksmingai reklamuoti, įgyvendinimu.
<i>Reikalavimai asmeniui kvalifikacijai ar savarankiškai jos daliai įgyti (reikalavimai turimam išsilavinimui, kvalifikacijai, profesinei patirčiai) (jeigu taikomi)</i>		Kvalifikacijai įgyti asmuo turi turėti aukštąjį vadybos studijų krypties išsilavinimą ir magistro kvalifikacinį laipsnį. Kvalifikaciją sudarančios kompetencijos įgyjamos mokantis vadybos studijų krypties antrosios pakopos studijose, neformalioju ar savišvietos būdu ir (arba) iš profesinės veiklos patirties.
<i>Kvalifikacijai įgyti taikomi reikalavimai pagal Europos Sąjungos teisės aktus, tarptautines sutartis ar Lietuvos Respublikos teisės aktus (jeigu taikoma)</i>		Netaikoma.
<i>Kompetencijų vertinimo reikalavimai</i>		Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens kompetencijų, įgytų studijuojant antrosios pakopos studijose, vertinimą atlieka aukštosios mokyklos savo nustatyta tvarka. Formaliojo švietimo būdu įgytų kompetencijų asmenims, norintiems tęsti studijas aukštojoje mokykloje, pripažinimą kaip studijų programos dalį atlieka aukštosios mokyklos švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka. Neformalioju ar savišvietos būdu ir (arba) iš profesinės veiklos patirties įgytų kompetencijų vertinimą ir pripažinimą atlieka aukštosios mokyklos savo nustatyta tvarka. Dėl asmens, įgijusio šią kvalifikaciją sudarančias kompetencijas, tinkamumo atitinkamos kvalifikacijos reikalaujančiai darbo vietai, sprendžia darbdavys.
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>		Netaikoma.

II SKYRIUS

FINANSINIŲ PASLAUGŲ POSEKTORIAUS KVALIFIKACIJŲ APRAŠAI

4. Kvalifikacijos pavadinimas: finansinių paslaugų teikėjas, LTKS IV

<i>Kvalifikacijos apibūdinimas</i>	Veiklos objektas: klientų aptarnavimas finansų įstaigose. Tipinės darbo priemonės: kompiuteris, telefonas, kopijavimo aparatas, skenavimo aparatas, daugiafunkcinis aparatas, pinigų tikrinimo ir skaičiavimo aparatas, duomenų apdorojimo ir biuro programinė įranga, kita biuro įranga. Tipinės darbo sąlygos: dirbama patalpoje, būdingas individualus ir komandinis darbas. Papildoma informacija: asmuo, įgijęs šią kvalifikaciją, galės dirbti savivaldybių finansų tarnybose, bankuose, draudimo
------------------------------------	--

	įstaigose, kredito unijose, verslo įmonėse ir kitose finansines paslaugas teikiančiose institucijose, valstybinėse mokesčių inspekcijose, biudžetinių, viešųjų ir privačiųjų įstaigų ir organizacijų buhalterijose.	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
1. Klientų aptarnavimas (LTKS IV)	1.1. Teikti finansines paslaugas.	Klientų paieška ir kontakto užmezgimas. Kliento poreikių išsiaiškinimas ir problemų sprendimas. Sandorių vykdymas. Klientų konsultavimas apie suteiktas finansines paslaugas ir sudarytas sutartis. Klientų aptarnavimo etikos ir socialinės atsakomybės finansų sektoriuje supratimas. Teikiamų paslaugų siūlymas.
	1.2. Aptarnauti klientus, naudojantis informacinėmis komunikacinėmis technologijomis.	Greita reikalingos informacijos paieška internete ir intranete. Naudojimas informacinėmis komunikacinėmis technologijomis teikiant finansines paslaugas. Suteiktų finansinių paslaugų dokumentacijos pagal dokumentų rengimo taisykles tvarkymas.
2. Finansinių operacijų grynaisiais pinigais ir mokėjimų pavedimu atlikimas (LTKS IV)	2.1. Atlikti finansines operacijas grynaisiais pinigais.	Pinigų tikrumo nustatymas, skirtingų šalių valiutų atpažinimas, valiutos pirkimo ir (ar) pardavimo grynaisiais pinigais operacijų atlikimas. Įmokų grynaisiais pinigais priėmimas, nurodymų pervesti įmokamus grynuosius pinigus vykdymas. Grynujų pinigų išmokėjimas iš sąskaitos ir įnešimas į sąskaitą. Kasos kvitų išdavimas. Grynujų pinigų inkasavimas ir lydinčiųjų dokumentų užpildymas. Grynujų pinigų perlaidų siuntimas.
	2.2. Atlikti kliento pateiktus mokėjimo nurodymus pavedimu.	Mokėjimo nurodymų pagrindinių rekvizitų, jų paskirties ir privalumų išmanymas. Vietinių ir tarptautinių mokėjimo pervedimų vykdymas.
3. Bankinių operacijų atlikimas (LTKS IV)	3.1. Tvarkyti klientų banko sąskaitas.	Banko sąskaitų atidarymas ir uždarymas. Konsultavimas apie sąskaitos sutarties sąlygas.
	3.2. Išduoti klientams mokėjimo korteles.	Mokėjimo kortelių užsakymas ir išdavimas. Mokėjimo kortelių uždarymas. Konsultavimas apie mokėjimo kortelių privalumus ir

		galimybes.
	3.3. Sudaryti elektroninių paslaugų naudojimosi sutartį.	Elektroninių paslaugų naudojimosi sutarties sudarymas. Sutarties sąlygų išaiškinimas klientui. Identifikacijos priemonių naudojimo klientui demonstravimas.
	3.4. Konsultuoti klientus apie internetinės bankininkystės naudojimosi galimybes.	Internetinių bankininkystės paslaugų vykdymo demonstravimas klientui. Konsultavimas apie finansinių produktų ir paslaugų gavimą internetinėje bankininkystės platformoje.
4. Kreditavimo produktų pardavimas (LTKS IV)	4.1. Konsultuoti klientus apie kreditavimo produktus.	Pagrindinių kreditavimo principų žinojimas ir taikymas. Paskolų išdavimo ir grąžinimo sąlygų išaiškinimas klientui. Probleminių paskolų valdymo taisyklių supratimas.
	4.2. Sudaryti kreditavimo produktų sutartis.	Kliento mokumo galimybių nustatymas. Kredito palūkanų apskaičiavimas. Kredito grąžinimo plano sudarymas. Kreditavimo produktų sutarties pasirašymas. Kliento kredito bylos sudarymas. Kitų susijusių su kredito išdavimu dokumentų pildymas.
5. Taupymo ir (ar) draudimo produktų pardavimas (LTKS IV)	5.1. Konsultuoti klientus taupymo klausimais.	Pagrindinių taupymo būdų bei priemonių išaiškinimas klientui. Indėlių palūkanų ir investicinės grąžos apskaičiavimas. Taupymo produktų siūlymas pagal kliento poreikius.
	5.2. Sudaryti taupymo produktų sutartis.	Taupymo priemonių sutarties parengimas ir pristatymas klientui. Sutarčių vykdymo ir užtikrinimo sąlygų išaiškinimas klientui. Sutarčių nutraukimo galimybių pateikimas klientui.
	5.3. Konsultuoti klientus apie draudimo produktus.	Draudimo produkto siūlymas, atsižvelgiant į kliento poreikius. Individualių draudimo sprendimų pateikimas klientui. Įmokų ir išmokų galimybių išaiškinimas klientui.
	5.4. Sudaryti draudimo produktų sutartis.	Draudimo sutarties parengimas ir pristatymas klientui. Sutarčių sąlygų keitimo ir sutarties nutraukimo galimybių pateikimas

		klientui.
6. Buhalterinės apskaitos tvarkymas (LTKS IV)	6.1. Tvarkyti pirminius apskaitos dokumentus.	Kasos ir banko operacijų apskaitos dokumentų tvarkymas.
	6.2. Registruoti apskaitos duomenis ir pildyti apskaitos registrus.	Turto ir nuosavybės apskaita, finansinė atskaitomybė, ūkinių operacijų ir įvykių pokyčiai, darbinės atskaitomybės lentelės sudarymas, bendrojo ir grynojo pelno rodiklio apskaičiavimas, ilgalaikio turto, lizingo, vekselių apskaita, atsiskaitomosios sąskaitos apskaita, darbo užmokesčio apskaičiavimas.
<i>Reikalavimai asmeniui kvalifikacijai ar savarankiškai jos daliai įgyti (reikalavimai turimam išsilavinimui, kvalifikacijai, profesinei patirčiai) (jeigu taikomi)</i>	Kvalifikacija suteikiama asmeniui, turinčiam vidurinį išsilavinimą ir baigusiam profesinio mokymo programą. Kvalifikacija asmeniui taip pat gali būti suteikta, pripažinus neformaliojo mokymosi arba savišvietos būdu ir (arba) iš profesinės veiklos įgytas kompetencijas. Stojančiajam į kvalifikaciją suteikiančią profesinio mokymo programą taikomi šie reikalavimai: pagrindinis išsilavinimas ir mokymasis vidurinio ugdymo programoje arba vidurinis išsilavinimas.	
<i>Kvalifikacijai įgyti taikomi reikalavimai pagal Europos Sąjungos teisės aktus, tarptautines sutartis ar Lietuvos Respublikos teisės aktus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	
<i>Kompetencijų vertinimo reikalavimai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens įgytų kompetencijų vertinimas ir pripažinimas vykdomas vadovaujantis švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta ir su ekonomikos ir inovacijų ministru bei socialinės apsaugos ir darbo ministru suderinta asmens įgytų kompetencijų vertinimo tvarka.	
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	

5. Kvalifikacijos pavadinimas: finansininkas, LTKS VI

<i>Kvalifikacijos apibūdinimas</i>	Veiklos objektas: finansinių duomenų surinkimas, apdorojimas, prognozavimas. Tipinės darbo priemonės: kompiuteris ir programinė įranga. Tipinės darbo sąlygos: darbas patalpose, stacionariu arba nuotoliniu būdais (pagal susitarimą su darbdaviu). Papildoma informacija: asmuo, įgijęs šią kvalifikaciją, galės dirbti įmonėse, finansinių paslaugų įstaigose, bankuose.
------------------------------------	--

<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
1. Finansinės apskaitos valdymas (LTKS VI)	1.1. Rengti finansines, mokestines ir statistines ataskaitas ir vertinti finansų sistemos veiklą.	Turto, nuosavo kapitalo, įsipareigojimų, pajamų ir sąnaudų apskaitos informacijos sisteminimas, apibendrinimas ir kaupimas. Ataskaitų rengimas.
	1.2. Nagrinėti įmonės kapitalo sandarą ir vertinti įmonės finansinę būklę.	Finansinių ir mokestinių ataskaitų rengimas, teisės aktų, reglamentuojančių finansinių ir mokestinių ataskaitų parengimą taikymas.
	1.3. Skaičiuoti kapitalo kainą.	Nuosavo kapitalo formavimas, kapitalo formavimo ir pokyčių operacijų apskaitymas, įmonės veiklos rezultatų ir jų įtakos nuosavo kapitalo dydžiui nustatymas.
2. Finansų valdymas (LTKS VI)	2.1. Valdyti įmonės finansus.	Pinigų srautų ataskaitų sudarymas ir analizavimas. Finansinių planų rengimas ir rizikų vertinimas. Finansų sistemos kokybės užtikrinimas.
	2.2. Analizuoti ir vertinti tarptautinių įmonių finansus.	Šalies makroekonomikos rodiklių bei jų poveikio tarptautiniam verslui nustatymas. Tarptautinių lėšų įtakos finansų sistemai vertinimas.
	2.3. Vertinti ir analizuoti viešuosius finansus.	Viešųjų finansų tyrimo metodų taikymas, valstybės ir nacionalinio biudžeto formavimo ir vertinimo ypatumų nustatymas ir analizavimas, socialinių projektų finansavimo vertinimas.
3. Finansų elgsenos vertinimas (LTKS VI)	3.1. Valdyti asmeninius finansus.	Asmeninių finansų sistemos formavimas ir analizavimas. Namų finansų valdymas. Finansų srautui įtaką darančių veiksnių nustatymas. Finansinių ir alternatyviųjų investicinių priemonių taikymas, rizikų įvertinimas. Finansų taupymo ir investavimo galimybių, skolų naudojimo poveikio asmeniniams pinigų srautams įvertinimas.
	3.2. Vertinti finansų rinkos elgseną.	Orientavimasis globaliniame finansų rinkų kontekste, atsižvelgiant į socialinius, kognityvinius bei emocinius

		<p>veiksnius, nulemiančius žmonių finansinius sprendimus. Pagrindinių finansų rinkų elgseną įtakančių veiksnų nustatymas pagal esamas tendencijas. Pagrindinių finansų rinkų dalyvių psichologinio šališkumo požymių nustatymas. Portfelio rizikos vertinimas ir diversifikavimas. Pagrindinių tradicinių investicinių fondų privalumų ir trūkumų nustatymas.</p>
	3.3. Parinkti finansų rinkos instrumentus.	<p>Globalių finansų rinkų ir finansų rinkų instrumentų charakteristikų apibūdinimas ir vertinimas. Skirtumų tarp biržinės ir užbiržinės, pirminės ir antrinės rinkų nustatymas. Finansinių rinkų ir jų instrumentų rizikų vertės nustatymas. Finansinio rezultato, pelningumo ir vertės apskaičiavimas, siekiant užtikrinti didesnę įmonės vertę ir įmonės ūkinės veiklos pelningumą.</p>
<p><i>Reikalavimai asmeniui kvalifikacijai ar savarankiškai jos daliai įgyti (reikalavimai turimam išsilavinimui, kvalifikacijai, profesinei patirčiai) (jeigu taikomi)</i></p>	<p>Kvalifikacijai įgyti asmuo turi turėti aukštąjį vadybos arba finansų studijų krypties išsilavinimą, profesinio bakalauro arba bakalauro kvalifikacinį laipsnį. Kvalifikaciją sudarančios kompetencijos įgyjamos mokantis vadybos arba finansų studijų krypties pirmosios pakopos studijose, neformaliojo mokymosi ar savišvietos būdu ir (arba) iš profesinės veiklos patirties.</p>	
<p><i>Kvalifikacijai įgyti taikomi reikalavimai pagal Europos Sąjungos teisės aktus, tarptautines sutartis ar Lietuvos Respublikos teisės aktus (jeigu taikomi)</i></p>	<p>Netaikoma.</p>	
<p><i>Kompetencijų vertinimo reikalavimai</i></p>	<p>Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens kompetencijų, įgytų studijuojant pirmosios pakopos studijose, vertinimą atlieka aukštosios mokyklos savo nustatyta tvarka. Formaliojo švietimo būdu įgytų kompetencijų asmenims, norintiems tęsti studijas aukštojoje mokykloje, pripažinimą kaip studijų programos dalį atlieka aukštosios mokyklos švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka. Neformaliojo ar savišvietos būdu ir (arba) iš profesinės veiklos patirties įgytų kompetencijų vertinimą ir pripažinimą atlieka aukštosios mokyklos savo nustatyta tvarka. Dėl asmens, įgijusio šią kvalifikaciją sudarančias kompetencijas, tinkamumo atitinkamos kvalifikacijos reikalaujančiai darbo vietai, sprendžia</p>	

	darbdavys.
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.

6. Kvalifikacijos pavadinimas: finansų analitikas, LTKS VII

<i>Kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: finansinių duomenų surinkimas, apdorojimas, analizė ir prognozavimas. Tipinės darbo priemonės: kompiuteris ir programinė įranga. Tipinės darbo sąlygos: darbas patalpose, stacionariu arba nuotoliniu būdais (pagal susitarimą su darbdaviu). Papildoma informacija: asmuo, įgijęs šią kvalifikaciją, galės dirbti finansinių paslaugų įstaigose, bankuose.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
1. Finansų rinkų analizė (LTKS VII)	1.1. Vertinti finansų rinkos elementus ir veiksnius, taikant įvairius finansinius instrumentus.	Finansų sistemos mechanizmas, finansų sistemos komponentai, jų veiklos principai. Ekonomikos dėsningumas, globalios ekonomikos procesų ir investicinės aplinkos vertinimas. Finansinės ir statistinės analizės metodai.
	1.2. Tirti vertybinių popierių, valiutų (finansų) rinkas ir konsultuoti vertybinių popierių ir valiutų rinkų klausimais.	Informacijos apie vertybinių popierių, valiutų (finansų) rinkas tyrimas. Analizių atlikimas. Vertinimų ir išvadų pateikimas. Rekomendacijų teikimas, priimant verslo, organizacijos veiklos ar politinius sprendimus.
	1.3. Analizuoti medžiagą (informaciją) apie rinkos padėtį.	Medžiagos (informacijos) apie situaciją rinkoje rinkimas ir sisteminimas.

	1.4. Rengti finansines prognozes.	Rinkų, ekonominės situacijos prognozė. Prognozavimo metodai.
2. Teisinių reguliavimų analizavimas (LTKS VII)	2.1. Analizuoti naujas teisinių reguliavimų įtakas.	Naujų reguliavimų taikymas ir jų analizavimas, sektorių įtakų nustatymas ir įvertinimas, atsižvelgiant į naujų procesų ir tvarkų atsiradimą ar esamų keitimą, papildymą.
	2.2. Vertinti teisės aktų reglamentavimo įtaką rinkai.	Nuolatinis rinkos stebėjimas, naujienu ir paskelbtų ataskaitų sekimas. Įvykių ir statistikos rinkoje vertinimas, pasitelkus tam tikrus metodus.
3. Įmonių finansinės būklės analizė (LTKS VII)	3.1. Vertinti įmonių veiklos finansinius rodiklius.	Įmonių ir (ar) organizacijų veiklos ataskaitų ir atskirų rodiklių nagrinėjimas. Verslo įmonių procesai. Įmonių veiklos ir finansinių duomenų, finansinių ataskaitų ir kitų rodiklių analizė, apibendrinimas ir susistemėjimas bei pateikimas vidaus ir išorės vartotojams. Finansinių ataskaitų reikalavimai, mokestinės ir statistinės ataskaitos, jų rengimas. Matematikos ir statistikos metodų pritaikymas, sprendžiant finansinius uždavinius.
	3.2. Vertinti įmonių sandorių riziką.	Sandorių rizikos įvertinimas pagal galiojančias rizikos skales (reitingų, balų sistemą).
	3.3. Planuoti įmonių finansinę veiklą.	Įmonės ekonominių rezultatų priešasčių ir tendencijų nustatymas, teikiant įvairias rekomendacijas. Įmonės biudžeto ir verslo plano rengimas. Finansinių išteklių panaudojimo efektyvumas, rizikų vertinimas.
4. Inovacijų ir inovatyvių procesų finansų sistemoje valdymas (LTKS VII)	4.1. Įgyvendinti procesus, automatizuojant ataskaitas ir pasitelkiant informacinių technologijų sistemas.	Darbo su duomenimis automatizavimas ir optimizavimas juos apdorojant bei jų pateikimas suinteresuotoms bei susijusioms šalims.
	4.2. Parinkti tinkamiausias informacinių technologijų sistemas ir adaptuoti įmonės poreikiams.	Informacinių technologijų taikymas siekiant verslo augimo. Procesų tobulinimas, kaštų optimizavimas, pinigų srautų valdymas.
	4.3. Diegti inovacijas valdymo procesuose.	Inovacijų įgyvendinimas šiuolaikiniame valdyme, trukdžių, siekiant valdymo kokybės

		gerinimo, šalinimas.
<i>Reikalavimai asmeniui kvalifikacijai ar savarankiškai jos daliai įgyti (reikalavimai turimam išsilavinimui, kvalifikacijai, profesinei patirčiai) (jeigu taikomi)</i>	<p>Kvalifikacijai įgyti asmuo turi turėti aukštąjį vadybos arba finansų studijų krypties išsilavinimą, magistro kvalifikacinį laipsnį.</p> <p>Kvalifikaciją sudarančios kompetencijos įgyjamos mokantis vadybos arba finansų studijų krypties antrosios pakopos studijose, neformaliojo mokymosi ar savišvietos būdu ir (arba) iš profesinės veiklos patirties.</p>	
<i>Kvalifikacijai įgyti taikomi reikalavimai pagal Europos Sąjungos teisės aktus, tarptautines sutartis ar Lietuvos Respublikos teisės aktus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	
<i>Kompetencijų vertinimo reikalavimai</i>	<p>Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens kompetencijų, įgytų studijuojant antrosios pakopos studijose, vertinimą atlieka aukštosios mokyklos savo nustatyta tvarka. Formaliojo švietimo būdu įgytų kompetencijų asmenims, norintiems tęsti studijas aukštojoje mokykloje, pripažinimą kaip studijų programos dalį atlieka aukštosios mokyklos švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka. Neformaliu ar savišvietos būdu ir (arba) iš profesinės veiklos patirties įgytų kompetencijų vertinimą ir pripažinimą atlieka aukštosios mokyklos savo nustatyta tvarka. Dėl asmens, įgijusio šią kvalifikaciją sudarančias kompetencijas, tinkamumo atitinkamos kvalifikacijos reikalaujančiai darbo vietai, sprendžia darbdavys.</p>	
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	

7. Kvalifikacijos pavadinimas: finansų ir investicijų konsultantas, LTKS VII

<i>Kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: klientų duomenų bazės kūrimas, tvarkymas ir vertybinių popierių įsigijimo bei pardavimo organizavimas.</p> <p>Tipinės darbo priemonės: kompiuteris, telefonas, faksas ir kita biuro įranga, duomenų apdorojimo ir biuro programos.</p> <p>Tipinės darbo sąlygos: dirbama patalpoje, būdingas individualus ir komandinis darbas.</p> <p>Papildoma informacija: asmuo, įgijęs šią kvalifikaciją, galės dirbti finansinių paslaugų įstaigose ir bankuose.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
1. Klientų duomenų bazės kūrimas (LTKS VII)	1.1. Kurti klientų duomenų bazines.	Klientų anketos sudarymas. Klientų informacijos surinkimo organizavimas. Duomenų bazės

		kūrimas.
	1.2. Nustatyti klientų finansinę padėtį, tikslus ir rizikos ribas.	Klientų duomenų analizė. Klientų finansinės padėties nustatymas. Klientų tikslų ir rizikos ribų nustatymas. Esamų ir būsimų klientų polinkių aiškinimasis ir prognozavimas.
2. Vertybinių popierių ir kitų finansinių priemonių įsigijimo bei pardavimo organizavimas (LTKS VII)	2.1. Organizuoti vertybinių popierių ir kitų finansinių priemonių įsigijimą.	Vertybinių popierių įsigijimo organizavimas, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vertybinių popierių įstatymu.
	2.2. Organizuoti vertybinių popierių ir kitų finansinių priemonių pardavimą.	Vertybinių popierių pardavimo organizavimas, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vertybinių popierių įstatymu.
3. Investicinės veiklos stebėseną, investicinių planų peržiūra ir koregavimas (LTKS VII)	3.1. Atlikti investicinės veiklos stebėseną.	Investicinės veiklos stebėjimas, statistinių duomenų rinkimas, jų kaupimas ir apibendrinimas.
	3.2. Peržiūrėti ir koreguoti investicinius planus.	Informacijos, reikalingos finansiniams planams rengti, peržiūrėti ir koreguoti, nustatymas. Finansinių tikslų nustatymas. Investicinių planų peržiūra. Investicinių planų koregavimas pagal pakitusius poreikius.
<i>Reikalavimai asmeniui kvalifikacijai ar savarankiškai jos daliai įgyti (reikalavimai turimam išsilavinimui, kvalifikacijai, profesinei patirčiai) (jeigu taikomi)</i>	Kvalifikacijai įgyti asmuo turi turėti aukštąjį finansų studijų krypties išsilavinimą, magistro kvalifikacinį laipsnį. Kvalifikaciją sudarančios kompetencijos įgyjamos mokantis finansų studijų krypties antrosios pakopos studijose, neformaliojo mokymosi ar savišvietos būdu ir (arba) iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Kvalifikacijai įgyti taikomi reikalavimai pagal Europos Sąjungos teisės aktus, tarptautines sutartis ar Lietuvos Respublikos teisės aktus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	
<i>Kompetencijų vertinimo reikalavimai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens kompetencijų, įgytų studijuojant antrosios pakopos studijose, vertinimą atlieka aukštosios mokyklos savo nustatyta tvarka. Formaliojo švietimo būdu įgytų kompetencijų asmenims, norintiems tęsti studijas aukštojoje mokykloje, pripažinimą kaip studijų programos dalį atlieka aukštosios mokyklos švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka. Neformaliojo ar savišvietos būdu ir (arba) iš profesinės	

	veiklos patirties įgytų kompetencijų vertinimą ir pripažinimą atlieka aukštosios mokyklos savo nustatyta tvarka. Dėl asmens, įgijusio šią kvalifikaciją sudarančias kompetencijas, tinkamumo atitinkamos kvalifikacijos reikalaujančiai darbo vietai, sprendžia darbdavys.
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.

8. Kvalifikacijos pavadinimas: finansų makleris, LTKS VII

<i>Kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: akcijų, obligacijų ir kitų vertybinių popierių pirkimas ir pardavimas bei finansinio tarpininkavimo paslaugų teikimas pagal valstybės nustatytą tvarką.</p> <p>Tipinės darbo priemonės: kompiuteris, telefonas, faksas ir kita biuro įranga, duomenų apdorojimo ir biuro programos.</p> <p>Tipinės darbo sąlygos: dirbama patalpoje, būdingas individualus ir komandinis darbas.</p> <p>Papildoma informacija: asmuo, įgijęs šią kvalifikaciją, galės dirbti bankuose ir finansinių paslaugų įstaigose.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
1. Vertybinių popierių, akcijų, obligacijų ir kitų finansinių priemonių polinkių analizė (LTKS VII)	1.1. Atlikti vertybinių popierių, akcijų ir obligacijų polinkių analizę.	Vertybinių popierių rinkos stebėjimas, prognozavimas, rizikos vertinimas, statistinių duomenų rinkimas, jų kaupimas, apibendrinimas. Vertybinių popierių paklausos, klientų išlaidų stebėjimas ir rinkos ypatybių tyrimas. Ekonominių rodiklių, nacionalinių, regiono, pasaulio įvykių poveikio rinkoms ir investiciniams produktams vertinimas.
	1.2. Atlikti kitų finansinių priemonių polinkių analizę.	Kitų finansinių priemonių rinkos stebėjimas, prognozavimas, rizikos vertinimas, statistinių duomenų rinkimas, jų kaupimas, apibendrinimas. Kitų finansinių priemonių paklausos ir klientų išlaidų stebėjimas.
2. Finansinio tarpininkavimo paslaugų teikimas bei konsultavimas investavimo į finansines priemones klausimais (LTKS VII)	2.1. Teikti finansinio tarpininkavimo paslaugas.	Informacijos apie klientus ir įmones rinkimas ir duomenų bazės ruošimas. Tarpininkavimo paslaugų teikimas. Sutarčių sudarymas. Investicinių produktų, apie kuriuos teikia informaciją klientams, aktualių duomenų įvertinimas, vertinimo principų

		išmanymas.
	2.2. Konsultuoti ir informuoti klientus apie rinkos padėtį ir perspektyvas.	Esamų klientų informavimas apie rinkos padėtį. Klientų ir darbuotojų konsultavimas apie rinkos padėtį ir perspektyvas. Piktnaudžiavimo rinka, kovos su pinigų plovimu ir susijusių klausimų išmanymas. Metodinės pagalbos teikimas, vadovaujantis Kolektyvinio investavimo subjekto įstatymu.
3. Vertybinių popierių, akcijų, obligacijų ir kitų finansinių priemonių pirkimas ir pardavimas (LTKS VII)	3.1. Pirkti vertybinius popierius, obligacijas ir kitas finansines priemones.	Vertybinių popierių ir kitų finansinių priemonių pirkimo organizavimas. Vertybinių popierių, obligacijų ir kitų finansinių priemonių pirkimas vadovaujantis Kolektyvinio investavimo subjekto įstatymu.
	3.2. Parduoti vertybinius popierius, obligacijas ir kitas finansines priemones.	Vertybinių popierių ir kitų finansinių priemonių pardavimo organizavimas. Vertybinių popierių, obligacijų ir kitų finansinių priemonių pardavimas vadovaujantis Kolektyvinio investavimo subjekto įstatymu.
<i>Reikalavimai asmeniui kvalifikacijai ar savarankiškai jos daliai įgyti (reikalavimai turimam išsilavinimui, kvalifikacijai, profesinei patirčiai) (jeigu taikomi)</i>	Kvalifikacijai įgyti asmuo turi turėti aukštąjį finansų studijų krypties išsilavinimą, magistro kvalifikacinį laipsnį. Kvalifikaciją sudarančios kompetencijos įgyjamos mokantis finansų studijų krypties antrosios pakopos studijose, neformaliojo mokymosi ar savišvietos būdu ir (arba) iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Kvalifikacijai įgyti taikomi reikalavimai pagal Europos Sąjungos teisės aktus, tarptautines sutartis ar Lietuvos Respublikos teisės aktus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	
<i>Kompetencijų vertinimo reikalavimai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens kompetencijų, įgytų studijuojant antrosios pakopos studijose, vertinimą atlieka aukštosios mokyklos savo nustatyta tvarka. Formaliojo švietimo būdu įgytų kompetencijų asmenims, norintiems tęsti studijas aukštojoje mokykloje, pripažinimą kaip studijų programos dalį atlieka aukštosios mokyklos švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka. Neformaliojo ar savišvietos būdu ir (arba) iš profesinės veiklos patirties įgytų kompetencijų vertinimą ir pripažinimą atlieka aukštosios mokyklos savo nustatyta tvarka. Dėl asmens,	

	įgijusio šią kvalifikaciją sudarančias kompetencijas, tinkamumo atitinkamos kvalifikacijos reikalaujančiai darbo vietai, sprendžia darbdavys.
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.

III SKYRIUS DRAUDIMO PASLAUGŲ POSEKTORIAUS KVALIFIKACIJŲ APRAŠAI

9. Kvalifikacijos pavadinimas: draudimo brokeris, LTKS IV

<i>Kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: draudimo produktų platinimas.</p> <p>Tipinės darbo priemonės: kompiuteris, telefonas, daugiafunkcinis aparatas ir kita biuro įranga, draudimo sutarčių apskaitos programa, transporto priemonė ir kt.</p> <p>Tipinės darbo sąlygos: darbas patalpoje ir draudžiamo turto apžiūra kliento nurodytose vietose.</p> <p>Papildoma informacija: asmuo, siekiantis įgyti draudimo brokerio kvalifikaciją turi būti nepriekaištingos reputacijos. Asmuo, įgijęs šią kvalifikaciją, tapęs Draudimo brokerių rūmų nariu ir išlaikęs Draudimo brokerių rūmų rengiamą kvalifikacinį egzaminą, gali dirbti draudimo brokeriu draudimo brokerių bendrovėje.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
1. Tarpininkavimas parduodant draudimo produktus (LTKS IV)	1.1. Vykdyti draudimo produktų pardavimus.	<p>Potencialių klientų tikslinių grupių sudarymas. Potencialių klientų skirstymas į segmentus: privatūs klientai (fiziniai asmenys) ir verslo klientai (juridiniai asmenys). Individualių draudimo sprendimų pateikimas klientui. Bendrovės atitinkamų metų pardavimų ir rinkodaros planas, potencialių klientų sąrašai. Aktyvus įvairių draudimo įmonių siūlomų draudimo produktų pardavimas. Susitikimai su potencialiais klientais, bendrovės ir vykdomos veiklos pristatymas, įgaliojimo atstovauti klientui draudimo santykiuose su draudimo įmonėmis Lietuvoje ir Europos Sąjungoje gavimas. Potencialių klientų sąrašai. Bendrovės pardavimo klientams proceso nuostatų vykdymas. Rizikos galimose pasireiškimo dislokacijos vietose</p>

		identifikavimas, rizikos pasireiškimo metu pažeidžiamų turtinių interesų objektų nustatymas. Draudimo produktų, tinkamų identifikuotos rizikos suvaldymui, parinkimas, draudimo produktų pirkimo sąlygų, nurodant pagrindinius, kliento poreikį apibūdinančius draudimo produktų parametrus, suformulavimas. Rekomendacijų draudėjui teikimas, atlikus išsamią rinkoje siūlomų skirtingų produktų teikėjų draudimo sutarčių analizę. Draustinos rizikos pristatymas draudimo įmonei. Bendrovės klientų aptarnavimo modelio nuostatos, draudimo įmonių draudimo rūšies taisyklės.
	1.2. Ruošti draudimo pasiūlymus klientams.	Draudimo produktų pirkimo konkurso organizavimas. Gautų iš draudimo įmonių draudimo pasiūlymų analizė ir geriausių draudimo pasiūlymų atrinkimas, derybos su juos pateikusiomis draudimo įmonėmis. Apibendrintos informacijos pateikimas klientui. Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo nuostatos, Lietuvos banko nutarimai, informacijos teikimo klientams vidaus taisyklės, bendrovės klientų aptarnavimo modelio nuostatos.
	1.3. Sudaryti draudimo sutartis.	Draudimo sutarčių projektų parengimas ir jų pristatymas klientui. Draudimo įmonių draudimo rūšies taisyklės bei draudimo sutarčių sudarymo metodikos, bendrovės klientų aptarnavimo modelio nuostatos.
2. Draudimo sutarčių sudarymo ir vykdymo administravimas (LTKS IV)	2.1. Vykdyti sudarytų draudimo sutarčių stebėseną.	Duomenų apie sudarytą draudimo sutartį suvedimas į bendrovės draudimo sutarčių apskaitos programą. Draudimo sutarties šalių išipareigojimų vykdymo stebėseną. Draudimo įmonės informavimas apie draudimo objektų pokytį. Priminimų klientui apie savalaikį eilinių

		draudimo įmokų mokėjimą vykdytas. Draudimo sutarčių performinimo ar nutraukimo organizavimas. Bendrovės atsiskaitymų už sudarytas draudimo sutartis ir surinktas draudimo įmokas tvarka, klientų lėšų tvarkymo procedūrų aprašas. Draudimo sutartyse numatytų draudimo įmokų mokėjimo grafikai, draudimo įmonių parengtos draudimo įmokų mokėjimo ataskaitos.
	2.2. Konsultuoti klientus žalų administravimo klausimais.	Žalos draudimo įmonių informacinėse sistemose fiksavimas, reikiamų dokumentų surinkimas, sugadinto turto apžiūra (kliento ar nukentėjusiojo nurodytoje vietoje), sugadinto turto fotografavimas. Kliento konsultavimas dėl įvykio pripažinimo draudžiamuoju ar nedraudžiamuoju, informacijos apie žalos administravimo draudimo įmonėje proceso eigą pateikimas, susitikimų tarp draudimo įmonės ir kliento (kilus ginčui dėl įvykio pripažinimo draudžiamuoju ar draudimo išmokos dydžio) organizavimas. Bendrovės klientų aptarnavimo modelio nuostatos.
	2.3. Organizuoti savalaikį draudimo sutarčių atnaujinimą.	Draudimo sutarčių atnaujinimo grafiko sudarymas. Informacijos klientui apie draudimo sutarčių pabaigos datą pateikimas, informacijos apie draudžiamus objektus bei kliento poreikius patikslinimas, draudimo paslaugos pirkimo konkurso organizavimas, draudimo pasiūlymų klientui pateikimas, draudimo sutarčių sudarymas. Draudimo sutarčių apskaitos programos pildymas. Bendrovės klientų aptarnavimo modelio nuostatos.
<i>Reikalavimai asmeniui kvalifikacijai ar savarankiškai jos daliai įgyti (reikalavimai turimam</i>	Kvalifikacija suteikiama asmeniui, turinčiam vidurinį išsilavinimą ir baigusiam profesinio mokymo programą. Kvalifikacija asmeniui taip pat gali būti suteikta, pripažinus neformaliojo mokymosi arba savišvietos būdu ir (arba) iš	

<i>išsilavinimui, kvalifikacijai, profesinei patirčiai) (jeigu taikomi)</i>	profesinės veiklos įgytas kompetencijas. Stojančiajam į kvalifikaciją suteikiančią profesinio mokymo programą taikomi šie reikalavimai: pagrindinis išsilavinimas ir mokymasis vidurinio ugdymo programoje arba vidurinis išsilavinimas.
<i>Kvalifikacijai įgyti taikomi reikalavimai pagal Europos Sąjungos teisės aktus, tarptautines sutartis ar Lietuvos Respublikos teisės aktus (jeigu taikoma)</i>	Draudimo brokeriu laikomas asmuo, išlaikęs draudimo brokerių kvalifikacinį egzaminą. Draudimo brokeris, prieš pradėdamas vykdyti draudimo produktų platinimo veiklą, privalo tapti Draudimo brokerių rūmu nariu. Draudimo brokeris turi būti nepriekaištingos reputacijos. Draudimo brokeris su draudimo ir perdraudimo produktų platinimu susijusias funkcijas gali atlikti tik dirbdamas ar eidamas renkamas pareigas draudimo brokerių įmonėje. Šie reikalavimai nustatyti Lietuvos Respublikos draudimo įstatyme.
<i>Kompetencijų vertinimo reikalavimai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens įgytų kompetencijų vertinimas ir pripažinimas vykdomas vadovaujantis švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta ir su ekonomikos ir inovacijų ministru bei socialinės apsaugos ir darbo ministru suderinta asmens įgytų kompetencijų vertinimo tvarka. Asmuo norėdamas tapti draudimo brokeriu turi išlaikyti draudimo brokerių kvalifikacinį egzaminą, kurį rengia Lietuvos bankas ne rečiau kaip kartą per 4 mėnesius. Draudimo brokerių kvalifikacinis egzaminas vykdomas vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. gegužės 3 d. nutarimu Nr. 03-101 „Dėl Draudimo brokerių kvalifikacinio egzamino tvarkos aprašo patvirtinimo“.
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.

10. Kvalifikacijos pavadinimas: draudimo konsultantas, LTKS IV

<i>Kvalifikacijos apibūdinimas</i>	Veiklos objektas: draudimo produktų platinimas. Tipinės darbo priemonės: kompiuteris, telefonas, daugiafunkcinis aparatas ir kita biuro įranga, draudimo verslo valdymo informacinė sistema, transporto priemonė ir kt. Tipinės darbo sąlygos: darbas patalpoje ir draudžiamo turto apžiūra kliento nurodytose vietose. Papildoma informacija: asmuo, įgijęs šią kvalifikaciją, galės dirbti draudimo įmonėje ir platinti draudimo produktus.	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
1. Draudimo produktų pardavimas (LTKS IV)	1.1. Siūlyti klientams sudaryti draudimo sutartis.	Draudimo įmonės draudimo produktų aktyvus pardavimas naujiems klientams (draudimo įmonės reprezentavimas, susitikimai). Kryžminis pardavimas – papildomų draudimo

		produktų esamiems klientams pardavimas. Draudimo įmonės nustatyta atskirų draudimo rizikų prisiėmimo politika bei tiksliniai klientų segmentai. Draudimo įmonės draudimo rūšies taisyklės.
	1.2. Ruošti draudimo pasiūlymus klientams.	Rizikos galimose pasireiškimo dislokacijos vietose identifikavimas, rizikos pasireiškimo metu pažeidžiamų turtinių interesų objektų nustatymas. Draudimo produktų, tinkamų identifikuotos rizikos suvaldymui, parinkimas. Teikiamų draudimo produktų privalumų įvardinimas, jų argumentuotas išaiškinimas. Draudimo įmonės draudimo rūšies taisyklės.
	1.3. Sudaryti draudimo sutartis.	Draudimo sutarčių pagal suteiktą kompetenciją sudarymas, teisingas draudimo liudijimų užpildymas, tinkamas kliento supažindinimas su atitinkamos rūšies draudimo taisyklėmis, tinkamas ir savalaikis atsiskaitymas už sudarytas draudimo sutartis. Draudimo sutarčių pasirašymo sąlygų derinimas su atitinkamo regiono atsakingais darbuotojais, centrinės būstinės darbuotojais, kai sutartyje prisiimama rizika viršija jam suteiktus įgaliojimus. Draudimo įstatymo nuostatos, Lietuvos banko nutarimai, informacijos teikimo klientams vidaus taisyklės, draudimo įmonės draudimo rūšies taisyklės, draudimo įmonės nustatytos draudimo rūšių draudimo rizikos prisiėmimo kompetencijos ribos.
2. Draudimo sutarčių sudarymo ir vykdymo administravimas (LTKS IV)	2.1. Prižiūrėti draudimo sutarčių vykdymą.	Savalaikė ir tinkama galiojančių draudimo sutarčių priežiūra, duomenų apie sudarytą draudimo sutartį suvedimas į draudimo įmonės informacinę sistemą. Draudimo rūšies taisyklės.
	2.2. Atnaujinti draudimo sutartis.	Savalaikis draudimo sutarčių atnaujinimas: informacijos klientui apie draudimo sutarčių pabaigos datą pateikimas, informacijos apie draudžiamus objektus bei kliento

		poreikius patikslinimas, draudimo sutarčių parengimas ir pasirašymas. Draudimo rūšies taisyklės.
<i>Reikalavimai asmeniui kvalifikacijai ar savarankiškai jos daliai įgyti (reikalavimai turimam išsilavinimui, kvalifikacijai, profesinei patirčiai) (jeigu taikomi)</i>	Kvalifikacija suteikiama asmeniui, turinčiam vidurinį išsilavinimą ir baigusiam profesinio mokymo programą. Kvalifikacija asmeniui taip pat gali būti suteikta, pripažinus neformaliojo mokymosi arba savišvietos būdu ir (arba) iš profesinės veiklos įgytas kompetencijas. Stojančiajam į kvalifikaciją suteikiančią profesinio mokymo programą taikomi šie reikalavimai: pagrindinis išsilavinimas ir mokymasis vidurinio ugdymo programoje arba vidurinis išsilavinimas.	
<i>Kvalifikacijai įgyti taikomi reikalavimai pagal Europos Sąjungos teisės aktus, tarptautines sutartis ar Lietuvos Respublikos teisės aktus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	
<i>Kompetencijų vertinimo reikalavimai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens įgytų kompetencijų vertinimas ir pripažinimas vykdomas vadovaujantis švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta ir su ekonomikos ir inovacijų ministru bei socialinės apsaugos ir darbo ministru suderinta asmens įgytų kompetencijų vertinimo tvarka.	
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	

11. Kvalifikacijos pavadinimas: aktuaras, LTKS VI

<i>Kvalifikacijos apibūdinimas</i>	Veiklos objektas: ateities įvykių finansinių pasekmių modeliavimas ir su rizika susijusių duomenų analizė. Tipinės darbo priemonės: kompiuteris, telefonas, daugiafunkcinis aparatas ir kita biuro įranga, draudimo verslo valdymo informacinė sistema. Tipinės darbo sąlygos: dirbama patalpoje, būdingas individualus ir komandinis darbas. Papildoma informacija: aktuaras savo veikloje vadovaujasi Europos parlamento ir tarybos 2009 m. lapkričio 25 d. direktyva 2009/138/EB Dėl draudimo ir perdraudimo veiklos pradėjimo ir jos vykdymo (Mokumas II), Lietuvos Respublikos draudimo įstatymu. Asmuo, įgijęs šią kvalifikaciją, galės dirbti draudimo ar perdraudimo įmonėje.	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
1. Techninių atidėjinių skaičiavimo koordinavimas	1.1. Skaičiuoti techninius atidėjinius.	Finansų matematika. Metodikos, modeliai, prielaidos, taikomos

(LTKS VI)		<p>techniniams atidėjiniams skaičiuoti bei tinkamas jų parinkimas. Duomenys, naudojami skaičiuojant techninius atidėjinius, jų pakankamumo ir kokybės vertinimas. Tiksliausių įverčių ir patirties palyginimas. Tinkamų aproksimacijos metodų taikymas, jei nepakanka tinkamos kokybės duomenų. Techninių atidėjinių skaičiavimo patikimumo ir tinkamumo vertinimas.</p>
	1.2. Vertinti techninių atidėjinių pakankamumą.	<p>Draudimo įmonės draudimo įmokų skaičiavimai bei draudimo techninių atidėjinių, sudaromų pagal teisės aktų nustatytus ar pripažįstamus principus ir reikalavimus, apskaičiavimas. Informacijos apie techninių atidėjinių skaičiavimo patikimumą ir tinkamumą teikimas valdymo ir priežiūros organams.</p>
2. Draudimo rizikos prisiėmimo politikos vertinimas (LTKS VI)	2.1. Tikrinti draudimo įmonės pajėgumą vykdyti prisiimtus įsipareigojimus.	<p>Draudimo įmonės pajėgumo bet kuriuo metu įvykdyti įsipareigojimus, atsirandančius iš draudimo sutarčių ir (ar) teisės aktais nustatytų mokumo kapitalo reikalavimų, vertinimas.</p>
	2.2. Vertinti bendrą draudimo rizikos prisiėmimo politiką.	<p>Bendros draudimo rizikos prisiėmimo politikos vertinimas ir nuomonės reiškimas. Dalyvavimas įgyvendinant veiksmingą rizikos valdymo sistemą, kiek tai susiję su rizikos modeliavimu, kuriuo grindžiamas mokumo kapitalo ir minimalaus kapitalo reikalavimų skaičiavimas bei vertinant draudimo įmonės savo riziką ir mokumą.</p>
3. Persidraudimo sutarčių tinkamumo vertinimas (LTKS VI)	3.1. Vertinti persidraudimo sutarčių tinkamumą.	<p>Rizikos valdymo politikos apraše numatytų rizikos mažinimo priemonių, taip pat ir perdraudimo sutarčių tinkamumo vertinimas. Sudarytų riboto perdraudimo sutarčių ir su šiomis sutartimis susijusios rizikos tinkamas nustatymas, vertinimas, stebėjimas, valdymas ir kontrolė.</p>
	3.2. Vertinti persidraudimo strategiją.	<p>Draudimo įmonės perdraudimo strategijos (politikos) pakankamumas prisiimtų draudimo</p>

		ir perdraudimo rizikų valdymui kiekvienu momentu ir jos atitikimo teisės aktų nustatytiems reikalavimams vertinimas.
<i>Reikalavimai asmeniui kvalifikacijai ar savarankiškai jos daliai įgyti (reikalavimai turimam išsilavinimui, kvalifikacijai, profesinei patirčiai) (jeigu taikomi)</i>	<p>Kvalifikacijai įgyti asmuo turi turėti aukštąjį statistikos arba matematikos studijų krypties išsilavinimą, profesinio bakalauro arba bakalauro kvalifikacinį laipsnį ir ne trumpesnę kaip 3 mėn. profesinę patirtį, susijusią su draudimo statistika ar draudimo matematika.</p> <p>Kvalifikaciją sudarančios kompetencijos įgyjamos mokantis statistikos arba matematikos studijų krypties pirmosios pakopos studijose, neformaliojo mokymosi ar savišvietos būdu ir (arba) iš profesinės veiklos patirties.</p>	
<i>Kvalifikacijai įgyti taikomi reikalavimai pagal Europos Sąjungos teisės aktus, tarptautines sutartis ar Lietuvos Respublikos teisės aktus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	
<i>Kompetencijų vertinimo reikalavimai</i>	<p>Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens kompetencijų, įgytų studijuojant pirmosios pakopos studijose, vertinimą atlieka aukštosios mokyklos savo nustatyta tvarka. Formaliojo švietimo būdu įgytų kompetencijų asmenims, norintiems tęsti studijas aukštojoje mokykloje, pripažinimą kaip studijų programos dalį atlieka aukštosios mokyklos švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka. Neformaliojo ar savišvietos būdu ir (arba) iš profesinės veiklos patirties įgytų kompetencijų vertinimą ir pripažinimą atlieka aukštosios mokyklos savo nustatyta tvarka. Dėl asmens, įgijusio šią kvalifikaciją sudarančias kompetencijas, tinkamumo atitinkamos kvalifikacijos reikalaujančiai darbo vietai, sprendžia darbdavys.</p>	
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	

12. Kvalifikacijos pavadinimas: draudimo produktų vadovas, LTKS VI

<i>Kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: draudimo produktų kūrimas.</p> <p>Tipinės darbo priemonės: kompiuteris, telefonas, daugiafunkcinis aparatas ir kita biuro įranga, draudimo verslo valdymo informacinė sistema ir kt.</p> <p>Tipinės darbo sąlygos: dirbama patalpoje, būdingas individualus ir komandinis darbas.</p> <p>Papildoma informacija: asmuo, įgijęs šią kvalifikaciją, galės dirbti draudimo ar perdraudimo įmonėje.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>

<p>1. Draudimo rūšies taisyklių bei metodikų rengimas (LTKS VI)</p>	<p>1.1. Rengti draudimo rūšies taisykles ir metodikas.</p>	<p>Draudimo rūšies taisyklių rengimas ir tobulinimas, kuriose turi būti nurodyta: atvejai, kuriais draudimo sutartys sudaromos pagal pateiktą draudėjo rašytinį prašymą sudaryti draudimo sutartį; draudžiamieji įvykiai; nedraudžiamieji įvykiai, kuriems įvykus draudikas neprivalo mokėti draudimo išmokų; draudimo objektas; draudimo sumų, draudimo įmokų dydžių apskaičiavimo tvarka, draudimo įmokų mokėjimo tvarka ir jos nesilaikymo pasekmės; dvigubo draudimo, nevisiško draudimo ir papildomo draudimo sąlygos, jei draudimo sutartis yra nuostolių draudimo sutartis; draudiko, draudėjo, apdraustojo, naudos gavėjo ir nukentėjusio trečiojo asmens teisės ir pareigos; žalos nustatymo tvarka; draudimo išmokų apskaičiavimo ir išmokėjimo tvarka ir terminai; draudimo sutarties pakeitimo ir nutraukimo sąlygos; šalių tarpusavio atsiskaitymo nutraukus draudimo sutartį tvarka; draudiko teisių ir pareigų pagal draudimo sutartį perleidimo kitam draudikui tvarka; ginčų tarp draudėjo ir draudiko sprendimo tvarka; informacijos kitai sutarties šaliai teikimo tvarka. Draudimo rūšies draudimo įmokų tarifų nustatymas bei draudimo rūšies draudimo rizikos vertinimo metodinių nurodymų rengimas. Draudimo įstatymo nuostatos, draudimo įmonės persidraudimo strategija.</p>
	<p>1.2. Rengti draudimo rūšies draudimo rizikos vertinimo metodinius nurodymus.</p>	<p>Draudimo rūšies draudimo rizikos vertinimo metodinių nurodymų rengimas ir tobulinimas, kuriose turi būti nurodyta: dokumentai, reikalingi draudimo rizikai įvertinti ir draudimo sąlygoms nustatyti, draudimo objekto nustatymas, draudimo rizikos vertinimas, draudimo įmokos apskaičiavimas, sprendimo priėmimo procedūra ir kt. Draudimo įstatymo nuostatos, draudimo įmonės draudimo rūšies</p>

		taisyklės, draudimo įmonės persidraudimo strategija.
2. Draudimo rūšies produktų pardavimų vykdymas (LTKS VI)	2.1. Valdyti draudimo rūšies produktų pardavimo procesą.	Draudimo rūšies produktų konkurencinės aplinkos analizė, draudimo produktų pardavimui reikiamų dokumentų (techninių aprašų, metodikų, tvarkų ir kt.) ruošimas ir tvarkymas; draudimo įmonės keliamų produkto tikslų įgyvendinimas; reguliari produkto pardavimo rezultatų ir procesų analizė, reikiamų tobulinimo priemonių siūlymas ir įgyvendinimas. Draudimo produkto informacinio dokumento rengimas. Draudimo įstatymo nuostatos, Lietuvos banko nutarimai, draudimo įmonės draudimo rūšies taisyklės.
	2.2. Rengti užsakymus dėl draudimo įmonės informacinių sistemų tobulinimo.	Draudimo įmonės draudimo verslo valdymo informacinės sistemos tobulinimas, rengiant užsakymus draudimo produktų pardavimo realizavimui draudimo savitarnos sistemoje (e-draudimas), draudimo įmonės klientų savitarnos portalo funkcionalumo vystymui.
3. Draudimo tarpininkų ir kitų draudimo įmonės darbuotojų mokymas (LTKS VI)	3.1. Konsultuoti draudimo tarpininkus ir kitus įmonės darbuotojus, teikti jiems metodinę pagalbą.	Draudimo tarpininkų ir draudimo įmonės pardavimo padalinio darbuotojų konsultavimas draudimo produkto (kam taikoma ir kam netaikoma draudimo apsauga, draudimo apsaugos galiojimo teritorija, draudėjo pareigos, draudimo įmokos sumokėjimas ir kt.) ir draudimo rizikų (rizikos galimose pasireiškimo dislokacijos vietose identifikavimas, rizikos pasireiškimo metu pažeidžiamų turtinių interesų objektų nustatymas ir kt.) klausimais. Draudimo įmonės draudimo rūšies taisyklės, draudimo rūšies draudimo rizikos vertinimo metodiniai nurodymai.
	3.2. Apmokyti draudimo tarpininkus ir kitus įmonės darbuotojus.	Draudimo tarpininkų ir draudimo įmonės pardavimo bei žalų reguliavimo padalinių darbuotojų apmokymas bei metodinė pagalba, kaip taikyti draudimo rūšies

		taisyklių nuostatas bei draudimo rūšies draudimo rizikos vertinimo metodinius nurodymus. Draudimo įmonės draudimo rūšies taisyklės, draudimo rūšies draudimo rizikos vertinimo metodiniai nurodymai.
<i>Reikalavimai asmeniui kvalifikacijai ar savarankiškai jos daliai įgyti (reikalavimai turimam išsilavinimui, kvalifikacijai, profesinei patirčiai) (jeigu taikomi)</i>		Kvalifikacijai įgyti asmuo turi turėti aukštąjį vadybos arba ekonomikos, arba finansų studijų krypties išsilavinimą, profesinio bakalauro arba bakalauro kvalifikacinį laipsnį ir ne trumpesnę kaip 3 mėn. profesinę patirtį draudimo įmonėje, susijusią su draudimo produktų kūrimu ar rizikos vertinimu. Kvalifikaciją sudarančios kompetencijos įgyjamos mokantis vadybos arba ekonomikos, arba finansų studijų krypties pirmosios pakopos studijose, neformaliojo mokymosi ar savišvietos būdu ir (arba) iš profesinės veiklos patirties.
<i>Kvalifikacijai įgyti taikomi reikalavimai pagal Europos Sąjungos teisės aktus, tarptautines sutartis ar Lietuvos Respublikos teisės aktus (jeigu taikoma)</i>		Netaikoma.
<i>Kompetencijų vertinimo reikalavimai</i>		Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens kompetencijų, įgytų studijuojant pirmosios pakopos studijose, vertinimą atlieka aukštosios mokyklos savo nustatyta tvarka. Formaliojo švietimo būdu įgytų kompetencijų asmenims, norintiems tęsti studijas aukštojoje mokykloje, pripažinimą kaip studijų programos dalį atlieka aukštosios mokyklos švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka. Neformaliojo ar savišvietos būdu ir (arba) iš profesinės veiklos patirties įgytų kompetencijų vertinimą ir pripažinimą atlieka aukštosios mokyklos savo nustatyta tvarka. Dėl asmens, įgijusio šią kvalifikaciją sudarančias kompetencijas, tinkamumo atitinkamos kvalifikacijos reikalaujančiai darbo vietai, sprendžia darbdavys.
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>		Netaikoma.

13. Kvalifikacijos pavadinimas: draudimo rizikos vertintojas, LTKS VI

<i>Kvalifikacijos apibūdinimas</i>	Veiklos objektas: draudimo rizikos vertinimas. Tipinės darbo priemonės: kompiuteris, telefonas, daugiafunkcinis aparatas ir kita biuro įranga, draudimo verslo valdymo informacinė sistema, transporto priemonė ir kt. Tipinės darbo sąlygos: darbas patalpoje ir draudžiamo turto apžiūra kliento nurodytose vietose. Papildoma informacija: asmuo, įgijęs šią kvalifikaciją, galės dirbti draudimo ar perdraudimo įmonėje.	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>

<i>vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>		
1. Draudimo sutarčių rizikos vertinimas (LTKS VI)	1.1. Vertinti sudaromos draudimo sutarties riziką.	Sudaromos draudimo sutarties rizikos vertinimas: reikalingų dokumentų surinkimas; kliento poreikių įvertinimas; draudžiamo objekto apžiūra; draudimo sąlygų nustatymas; draudimo sumos, draudžiamo turto vertės, apribojimų atskiroms rizikoms bei išskaitų nustatymas; draudimo įmokos apskaičiavimas. Draudimo įmonės draudimo rūšies draudimo rizikos vertinimo metodika, draudimo įmokų tarifai, draudimo sutarčių sudarymo tvarka.
	1.2. Vertinti sudaromos draudimo sutarties atitikimą persidraudimo sutarčiai.	Sudaromos draudimo sutarties draudimo sumos ir sąlygų patekimo į obligatorinio persidraudimo sutartį įvertinimas. Draudimo įmonės persidraudimo strategijos įgyvendinimo gairės ir procedūros.
2. Draudimo rūšies taisyklių bei metodikų rengimas (LTKS VI)	2.1. Rengti draudimo rūšies taisykles ir metodikas.	Draudimo rūšies taisyklių rengimas ir tobulinimas, kuriose turi būti nurodyta: atvejai, kuriais draudimo sutartys sudaromos pagal pateiktą draudėjo rašytinį prašymą sudaryti draudimo sutartį; draudžiamieji įvykiai; nedraudžiamieji įvykiai, kuriems įvykus draudikas neprivalo mokėti draudimo išmokų; draudimo objektas; draudimo sumų, draudimo įmokų dydžių apskaičiavimo tvarka, draudimo įmokų mokėjimo tvarka ir jos nesilaikymo pasekmės; dvigubo draudimo, nevisiško draudimo ir papildomo draudimo sąlygos, jei draudimo sutartis yra nuostolių draudimo sutartis; draudiko, draudėjo, apdraustojo, naudos gavėjo ir nukentėjusio trečiojo asmens teisės ir pareigos; žalos nustatymo tvarka; draudimo išmokų apskaičiavimo ir išmokėjimo tvarka ir terminai; draudimo sutarties pakeitimo ir nutraukimo sąlygos; šalių tarpusavio atsiskaitymo nutraukus draudimo sutartį tvarka; draudiko

		teisių ir pareigų pagal draudimo sutartį perleidimo kitam draudikui tvarka; ginčų tarp draudėjo ir draudiko sprendimo tvarka; informacijos kitai sutarties šaliai teikimo tvarka. Draudimo rūšies draudimo įmokų tarifų nustatymas bei draudimo rūšies draudimo rizikos vertinimo metodinių nurodymų rengimas. Draudimo įstatymo nuostatos, draudimo įmonės persidraudimo strategija.
	2.2. Rengti draudimo rūšies draudimo rizikos vertinimo metodinius nurodymus.	Draudimo rūšies draudimo rizikos vertinimo metodinių nurodymų rengimas ir tobulinimas, kuriose turi būti nurodyta: dokumentai, reikalingi draudimo rizikai įvertinti ir draudimo sąlygoms nustatyti, draudimo objekto nustatymas, draudimo rizikos vertinimas, draudimo įmokos apskaičiavimas, sprendimo priėmimo procedūra ir kt. Draudimo įstatymo nuostatos, draudimo įmonės draudimo rūšies taisyklės, draudimo įmonės persidraudimo strategija.
3. Klientų ir partnerių konsultavimas draudimo rizikų valdymo klausimais (LTKS VI)	3.1. Konsultuoti klientus draudimo rizikų valdymo klausimais.	Klientų konsultavimas draudimo rizikų valdymo klausimais: rizikos galimose pasireiškimo dislokacijos vietose identifikavimas, rizikos pasireiškimo metu pažeidžiamų turtinių interesų objektų nustatymas ir kt. Draudimo įmonės draudimo rūšies taisyklės.
	3.2. Konsultuoti darbuotojus ir partnerius draudimo rizikų valdymo klausimais.	Darbuotojų ir partnerių konsultavimas draudimo rizikų valdymo klausimais, mokymai draudimo tarpininkams ir metodinė pagalba, kaip taikyti draudimo rūšies taisyklių nuostatas bei draudimo rūšies draudimo rizikos vertinimo metodinius nurodymus. Draudimo įmonės draudimo rūšies taisyklės, draudimo rūšies draudimo rizikos vertinimo metodiniai nurodymai.
<i>Reikalavimai asmeniui kvalifikacijai ar savarankiškai jos daliai įgyti (reikalavimai turimam išsilavinimui, kvalifikacijai,</i>	Kvalifikacijai įgyti asmuo turi turėti aukštąjį vadybos arba ekonomikos, arba finansų studijų krypties išsilavinimą, profesinio bakalauro arba bakalauro kvalifikacinį laipsnį ir ne trumpesnę kaip 3 mėn. profesinę patirtį draudimo įmonėje, susijusią su draudimo rizikos vertinimu.	

<i>profesinei patirčiai) (jeigu taikomi)</i>	Kvalifikaciją sudarančios kompetencijos įgyjamos mokantis vadybos arba ekonomikos, arba finansų studijų krypties pirmosios pakopos studijose, neformaliojo mokymosi ar savišvietos būdu ir (arba) iš profesinės veiklos patirties.
<i>Kvalifikacijai įgyti taikomi reikalavimai pagal Europos Sąjungos teisės aktus, tarptautines sutartis ar Lietuvos Respublikos teisės aktus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.
<i>Kompetencijų vertinimo reikalavimai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens kompetencijų, įgytų studijuojant pirmosios pakopos studijose, vertinimą atlieka aukštosios mokyklos savo nustatyta tvarka. Formaliojo švietimo būdu įgytų kompetencijų asmenims, norintiems tęsti studijas aukštojoje mokykloje, pripažinimą kaip studijų programos dalį atlieka aukštosios mokyklos švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka. Neformaliojo ar savišvietos būdu ir (arba) iš profesinės veiklos patirties įgytų kompetencijų vertinimą ir pripažinimą atlieka aukštosios mokyklos savo nustatyta tvarka. Dėl asmens, įgijusio šią kvalifikaciją sudarančias kompetencijas, tinkamumo atitinkamos kvalifikacijos reikalaujančiai darbo vietai, sprendžia darbdavys.
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.

14. Kvalifikacijos pavadinimas: žalų ekspertas, LTKS VI

<i>Kvalifikacijos apibūdinimas</i>	Veiklos objektas: žalos (nuostolių) ir draudimo išmokos dydžio nustatymas. Tipinės darbo priemonės: kompiuteris, telefonas, daugiafunkcinis aparatas ir kita biuro įranga, draudimo verslo valdymo informacinė sistema, sąmatų sudarymo programa, transporto priemonė ir kt. Tipinės darbo sąlygos: darbas patalpoje ir įvykio vietoje. Papildoma informacija: asmuo, įgijęs šią kvalifikaciją, galės dirbti draudimo įmonėje, perdraudimo įmonėje, draudimo brokerių įmonėje ar užsiimti ekspertiniu reikalavimų išmokėti draudimo išmoką vertinimu.	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
1. Žalų administravimas (LTKS VI)	1.1. Registruoti įvykius draudimo verslo valdymo informacinėje sistemoje.	Pranešimas apie įvykį, kuris gali būti pripažintas draudžiamuoju priėmimas ir registravimas, numatomų išmokėjimų rezervo formavimas. Padarytos žalos administravimo metodiniai

		nurodymai.
	1.2. Vertinti žalą ir nustatyti išmokos dydį.	Žalos bylos sudarymas: nukentėjusio turto aprašymas, jo fotografavimas; paklausimų atitinkamoms institucijoms apie praneštą įvykį rengimas; įvykio aplinkybių analizė; įvykio tyrimas; draudimo išmokos dydžio apskaičiavimas; sprendimo dėl draudimo išmokos mokėjimo pagal kompetencijos ribas priėmimas; pretenzijos perdraudimo įmonei ar subrogacijos parengimas. Padarytos žalos administravimo metodiniai nurodymai.
2. Padarytos žalos administravimo metodinių nurodymų rengimas (LTKS VI)	2.1. Rengti žalos administravimo metodinius nurodymus.	Draudimo rūšies padarytos žalos administravimo metodinių nurodymų rengimas ir tobulinimas, kuriuose turi būti nurodyta: pranešimų apie įvykius registravimas, numatomų išmokėjimų rezervo formavimas, dokumentai, reikalingi žalos dydžiui nustatyti, įvykio tyrimas ir žalos dydžio nustatymas, draudimo išmokos dydžio nustatymas, sprendimo priėmimo procedūra, perdraudimo įmonės informavimas apie įvykį, pretenzijos perdraudimo įmonei ar subrogacijos rengimas ir kt. Draudimo įmonės draudimo rūšies taisyklės, draudimo rūšies draudimo rizikos vertinimo metodiniai nurodymai.
	2.2. Rengti galimo sukčiavimo prevencijos priemones.	Galimo sukčiavimo prevencijos priemonių rengimas ir tobulinimas, vadovaujantis ištirtais pranešimais apie įvykius. Draudimo įmonės draudimo rūšies taisyklės, draudimo rūšies draudimo rizikos vertinimo metodiniai nurodymai.
<i>Reikalavimai asmeniui kvalifikacijai ar savarankiškai jos daliai įgyti (reikalavimai turimam išsilavinimui, kvalifikacijai, profesinei patirčiai) (jeigu taikomi)</i>	Kvalifikacijai įgyti asmuo turi turėti aukštąjį vadybos arba ekonomikos, arba finansų studijų krypties išsilavinimą, profesinio bakalauro arba bakalauro kvalifikacinį laipsnį ir ne trumpesnę kaip 3 mėn. profesinę patirtį, susijusią su žalų administravimu. Kvalifikaciją sudarančios kompetencijos įgyjamos mokantis vadybos arba ekonomikos, arba finansų studijų krypties pirmosios pakopos studijose, neformaliojo mokymosi ar savišvietos būdu ir (arba) iš profesinės veiklos patirties.	

<i>Kvalifikacijai įgyti taikomi reikalavimai pagal Europos Sąjungos teisės aktus, tarptautines sutartis ar Lietuvos Respublikos teisės aktus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.
<i>Kompetencijų vertinimo reikalavimai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens kompetencijų, įgytų studijuojant pirmosios pakopos studijose, vertinimą atlieka aukštosios mokyklos savo nustatyta tvarka. Formaliojo švietimo būdu įgytų kompetencijų asmenims, norintiems tęsti studijas aukštojoje mokykloje, pripažinimą kaip studijų programos dalį atlieka aukštosios mokyklos švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka. Neformalioju ar savišvietos būdu ir (arba) iš profesinės veiklos patirties įgytų kompetencijų vertinimą ir pripažinimą atlieka aukštosios mokyklos savo nustatyta tvarka. Dėl asmens, įgijusio šią kvalifikaciją sudarančias kompetencijas, tinkamumo atitinkamos kvalifikacijos reikalaujančiai darbo vietai, sprendžia darbdavys.
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.

IV SKYRIUS APSKAITOS PASLAUGŲ POSEKTORIAUS KVALIFIKACIJŲ APRAŠAI

15. Kvalifikacijos pavadinimas: apskaitininkas, LTKS IV

<i>Kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: ūkio subjektų apskaitos informacijos tvarkymas.</p> <p>Tipinės darbo priemonės: kompiuteris, telefonas, faksas ir kita biuro įranga, klientų informacijos duomenų apdorojimo ir apskaitos programos, ir kt.</p> <p>Tipinės darbo sąlygos: darbas patalpoje, dirbama individualiai ir (arba) komandoje.</p> <p>Papildoma informacija: asmuo, įgijęs šią kvalifikaciją, galės dirbti apskaitininku ūkio subjekto buhalterinės apskaitos padaliniuose, apskaitos ir audito paslaugas teikiančiose įmonėse.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
1. Buhalterinės apskaitos tvarkymas (LTKS IV)	1.1. Registruoti ūkines operacijas buhalterinėje apskaitoje ir pildyti apskaitos registrus.	Apskaitos informacijos reikšmė ir apskaitos formavimo procesas. Buhalterinės apskaitos reglamentavimas. Turto, nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų esmė apskaitoje. Buhalterinis balansas. Dvejybinio įrašo taikymas buhalterinės apskaitos sąskaitose.

		<p>Pavyzdinis sąskaitų planas ir jo taikymas. Ūkinių operacijų fiksavimas pirminiuose apskaitos dokumentuose. Buhalterinės apskaitos registrai ir jų pildymas. Apskaitos organizavimo bendrosios nuostatos. Ūkinės veiklos, ūkinių operacijų registravimas apskaitoje, taikant apskaitos proceso nuoseklumą. Ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių pagrindimo apskaitos dokumentais kontrolė. Apskaitos proceso pabaigos operacijų susisteminimas.</p>
<p>2. Turto dokumentų tvarkymas ir registravimas apskaitoje (LTKS IV)</p>	<p>1.2. Suvesti apskaitos duomenis į apskaitos programas.</p>	<p>Ūkio subjektų apskaitos duomenų suvedimas nuo pirminių apskaitos dokumentų iki apskaitos registrų sudarymo finansinių ataskaitų rinkinio parengimui. Darbas kompiuterinėmis apskaitos programomis.</p>
	<p>2.1. Tvarkyti ilgalaikio turto apskaitą.</p>	<p>Ilgalaikio turto apskaitą reglamentuojantys norminiai dokumentai. Ilgalaikis turtas, jo klasifikavimas ir įvertinimas. Ilgalaikio turto įsigijimo savikainos, informacinių technologijų nusidėvėjimo (amortizacijos), remonto išlaidų apskaičiavimas ir apskaita. Ilgalaikio turto perleidimo, netekimo, nurašymo rezultatų apskaičiavimas ir apskaita. Ilgalaikio turto apskaitos dokumentų registravimas sintetinėse ir analitinėse sąskaitose. Inventorizacija. Ilgalaikio turto apskaitos dokumentų duomenų suvedimas į apskaitos programas.</p>
	<p>2.2. Apskaityti kasos ir banko operacijas.</p>	<p>Kasos operacijų apskaitą reglamentuojantys norminiai dokumentai. Kasos ir bankinių operacijų apskaitos dokumentai. Kasos ir atsiskaitomosios sąskaitos operacijų apskaita. Valiutinių operacijų apskaita. Inventorizacija. Kasos ir banko operacijų duomenų registravimas į apskaitos programas.</p>
	<p>2.3. Tvarkyti atsargų apskaitą.</p>	<p>Atsargų sudėtis ir atsargų įsigijimo savikaina. Atsargų apskaitos</p>

		dokumentų registravimas sintetinėse ir analitinėse sąskaitose. Atsargų įkainojimo metodų ir apskaitos būdų taikymas ir parduotų prekių savikainos apskaičiavimas. Inventorizacija. Atsargų apskaitos duomenų suvedimas į apskaitos programas.
	2.4. Tvarkyti gautinų sumų apskaitą.	Gautinų sumų apibūdinimas ir klasifikavimas. Gautinų sumų dokumentavimas, registravimas sintetinėse ir analitinėse sąskaitose. Gautinų sumų apskaitos dokumentų registravimas apskaitos registruose ir apskaitos programose.
3. Įsipareigojimų dokumentų tvarkymas ir registravimas apskaitoje (LTKS IV)	3.1. Tvarkyti mokėtinų sumų apskaitą.	Mokėtinų sumų apibūdinimas ir jų klasifikavimas. Mokėtinų sumų dokumentavimas ir registravimas sintetinėse ir analitinėse sąskaitose. Mokėtinų sumų apskaitos dokumentų registravimas apskaitos programose. Įmonės įsipareigojimų apskaitos dokumentų registravimas apskaitos programose.
	3.2. Tvarkyti apskaičiuoto ir išmokėto atlygio darbuotojui apskaitą.	Teisės aktai, reglamentuojantys darbo užmokesčio apskaitą. Darbo apmokėjimo formos ir sistemos. Darbo apmokėjimo pirminiai dokumentai. Darbo užmokesčio priskaitymai ir išskaitymai iš jo. Vidutinio darbo užmokesčio apskaičiavimo tvarka ir taikymo atvejai. Darbo užmokesčio ir su juo susijusių atskaitymų registravimas apskaitoje ir apskaitos registruose.
4. Pajamų ir sąnaudų duomenų formavimas ir apskaitymas (LTKS IV)	4.1. Dokumentuoti pirkimus ir pardavimus, pildyti apskaitos registrus.	Pirkimų ir pardavimų dokumentavimas. Pirkimo operacijų įforminimo kontrolė juridinę galią turinčiais dokumentais ir registravimas apskaitos registruose. Pardavimo operacijų registravimas apskaitos registruose. Pirkimų ir pardavimų apskaitos dokumentų registravimas apskaitos programose.
	4.2. Tvarkyti pajamų ir sąnaudų apskaitą.	Pajamų ir sąnaudų pripažinimo apskaitoje tvarka ir jų sudėtis. Pardavimo operacijų, pridėtinės vertės mokesčio, pajamų ir sąnaudų registravimas apskaitos registruose.

		Informacijos sutikrinimo procedūrų (pvz., pirminių dokumentų informacijos sutikrinimas su suvestiniais duomenimis apskaitos registruose, i.SAF (duomenų rinkmena) pateiktos informacijos sutikrinimas su apskaitos registru duomenimis ir pan.) atlikimas.
<i>Reikalavimai asmeniui kvalifikacijai ar savarankiškai jos daliai įgyti (reikalavimai turimam išsilavinimui, kvalifikacijai, profesinei patirčiai) (jeigu taikomi)</i>	Kvalifikacija suteikiama asmeniui, turinčiam vidurinį išsilavinimą ir baigusiam profesinio mokymo programą. Kvalifikacija asmeniui taip pat gali būti suteikta, pripažinus neformaliojo mokymosi arba savišvietos būdu ir (arba) iš profesinės veiklos įgytas kompetencijas. Stojančiajam į kvalifikaciją suteikiančią profesinio mokymo programą taikomi šie reikalavimai: pagrindinis išsilavinimas ir mokymasis vidurinio ugdymo programoje arba vidurinis išsilavinimas.	
<i>Kvalifikacijai įgyti taikomi reikalavimai pagal Europos Sąjungos teisės aktus, tarptautines sutartis ar Lietuvos Respublikos teisės aktus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	
<i>Kompetencijų vertinimo reikalavimai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluočėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens įgytų kompetencijų vertinimas ir pripažinimas vykdomas vadovaujantis švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta ir su ekonomikos ir inovacijų ministru bei socialinės apsaugos ir darbo ministru suderinta asmens įgytų kompetencijų vertinimo tvarka.	
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	

16. Kvalifikacijos pavadinimas: buhalteris, LTKS VI

<i>Kvalifikacijos apibūdinimas</i>	Veiklos objektas: ūkio subjektų apskaitos informacinės sistemos formavimas, buhalterinės apskaitos tvarkymas ir kontrolė, finansinių ataskaitų parengimas ir analizė. Tipinės darbo priemonės: kompiuteris, telefonas, faksas ir kita biuro įranga, klientų informacijos duomenų apdorojimo ir apskaitos programos, metodinė, teisinė medžiaga ir kt. Tipinės darbo sąlygos: darbas patalpoje, dirbama individualiai ir (arba) komandoje, nuotolinis darbas. Papildoma informacija: asmuo, įgijęs šią kvalifikaciją, galės dirbti ūkio subjekto buhalterinės apskaitos padaliniuose, apskaitos ir audito paslaugas teikiančiose įmonėse, teikti buhalterinės apskaitos tvarkymo paslaugas.	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>

<i>pagal LTKS)</i>		
1. Buhalterinės apskaitos organizavimas ir tvarkymas (LTKS VI)	1.1. Planuoti ir organizuoti buhalterinę apskaitą.	Profesinės veiklos planavimas. Apskaitos darbo organizavimas ir šio darbo kontrolės vykdymas. Lietuvos Respublikos įstatymų ir teisės aktų, reglamentuojančių ūkio subjekto veiklą, apskaitą ir mokesčius taikymas. Konsultacijų bei paaiškinimų teikimas pavaldiems darbuotojams. Darbas su kompiuterinėmis apskaitos programomis. Profesinės etikos principų reikšmės įvertinimas buhalterio darbe. Laiko reikšmės apskaitoje įvertinimas. Atsakomybės reikšmės apskaitos procesuose įvertinimas.
	1.2. Tvarkyti ūkio subjektų buhalterinę apskaitą.	Apskaitos tvarkymas pagal galiojančius Lietuvos Respublikos įstatymus, tarptautinius apskaitos standartus ir ES reikalavimus. Atsižvelgiant į ūkio subjektų pobūdį ir vadovaujantis apskaitos standartų reikalavimais bei nustatyta apskaitos politika, buhalterinės apskaitos tvarkymas nuo pirminių apskaitos dokumentų iki apskaitos registrų sudarymo finansinių ataskaitų rinkinio parengimui. Ūkio subjektų atskirų apskaitos sričių tvarkymas (ilgalaikio turto apskaita, atsargų, kasos ir bankinių operacijų apskaita, darbo užmokesčio ir su juo susijusių mokesčių apskaita, pirkimų ir pardavimų apskaita ir pan.). Ūkio subjektų apskaitos duomenų informacinės bazės kompiuterinėje apskaitos programoje sudarymas. Profesinės etikos principų reikšmės įvertinimas buhalterio darbe. Laiko reikšmės apskaitoje įvertinimas. Atsakomybės reikšmės apskaitos procesuose įvertinimas.
	1.3. Apskaičiuoti mokesčius.	Lietuvos Respublikos įstatymų ir teisės aktų, reglamentuojančių ūkio subjekto veiklą, apskaitą ir mokesčius taikymas. Apmokestinimo principai ir jų taikymas formuojant mokesčių

		sistemą. Mokesčių dydžio nustatymas ir apskaita.
2. Ūkinių apskaitos procesų kontrolė (LTKS VI)	2.1. Vykdyti atliekamų darbų kokybės kontrolę.	Priežiūros, kad ūkio subjektų pateiktų pirminių apskaitos dokumentų ar kitos apskaitai vykdyti reikalingos informacijos perkėlimas į apskaitos registrus vyktų pagal ūkio subjektų patvirtintą apskaitos politiką, vykdymas. Priežiūros, kad verslo ir (ar) kitų ūkio subjektų nustatytų mokesčių deklaracijų rengimas ir teikimas vyktų remiantis deklaruojamų mokesčių įstatymų reikalavimais, vykdymas. Priežiūros, kad ūkio subjektų finansinių ataskaitų sudarymas atitiktų apskaitos standartų reikalavimus, vykdymas.
	2.2. Vykdyti nuolatinę apskaitos politikos kontrolę.	Apskaitos politikos nuostatų taikymo kontrolė. Ūkinių operacijų ir įvykių registravimo kontrolės formų parinkimas ir taikymas. Ūkinių operacijų ir įvykių pagrindimo apskaitos dokumentais kontrolė, finansinės informacijos patikimumo vertinimas.
3. Ataskaitų rengimas (LTKS VI)	3.1. Rengti finansines ataskaitas.	Tarptautiniai apskaitos standartai. Verslo apskaitos standartai. Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartai. Lietuvos Respublikos įstatymai ir teisės aktai, reglamentuojantys apskaitą ir finansinių ataskaitų sudarymą. Verslo ir (ar) kitų ūkio subjektų finansinių ataskaitų sudarymas, remiantis apskaitos registrų informacija. Finansinių ataskaitų formavimas atsižvelgiant į verslo ir (ar) kitų ūkio subjektų dydį ir verslo pobūdį, laikantis Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatymo, Lietuvos Respublikos įmonių grupių konsoliduotosios finansinės atskaitomybės įstatymo nuostatų. Finansinių ataskaitų tikrinimas ir vertinimas bei jų patikimumo ir teisingumo patvirtinimas.

	3.2. Rengti mokesines, statistines ir kitas ataskaitas.	Mokesčių deklaracijų rengimas pagal apskaitos registruose esančius duomenis, remiantis deklaruojamų mokesčių įstatymų reikalavimais deklaracijų informaciniam turiniui, pateikimo tvarkai bei formai. Mokestinių deklaracijų tikrinimas ir vertinimas bei jų patikimumo ir teisingumo patvirtinimas. Ataskaitų teikimas Lietuvos statistikos departamentui ir kitoms valstybės institucijoms.
4. Konsultacijų apskaitos ir mokesčių klausimais teikimas (LTKS VI)	4.1. Konsultuoti klientus buhalterinės apskaitos klausimais.	Ūkio subjektų konsultavimas su apskaitos tvarkymu susijusiais, verslo apskaitos standartų metodinėse rekomendacijose aptartais buhalterinės apskaitos klausimais.
	4.2. Konsultuoti klientus mokesčių klausimais.	Ūkio subjektų aiškinamojo pobūdžio konsultacijų žodžiu teikimas su apskaitos tvarkymu susijusiais mokesčių klausimais.
5. Ūkio subjekto finansinės būklės ir veiklos analizė (LTKS VI)	5.1. Įvertinti ūkio subjekto finansinę būklę.	Finansinę veiklą apibūdinančių rodiklių rinkinio sudarymas. Finansinės informacijos rinkimo ir sisteminimo būdai. Finansinės analizės metodų ir būdų taikymas. Apskaitos informacijos apibendrinimas ir jos patikimumo užtikrinimas. Finansinės analizės duomenų apdorojimas ir sisteminimas. Atliktos finansinės būklės analizės išvadų ir siūlymų teikimas.
	5.2. Vertinti ūkio subjekto finansinę veiklą ir rengti rekomendacijas.	Verslo problemų indentifikavimas, remiantis finansinės būklės analize. Veiksnių, turėjusių įtakos ūkio subjekto veiklos rezultatams, nustatymas. Finansinės būklės, apimančios ir finansinių sunkumų ir nemokumo nustatymą, ir veiklos rezultatų vertinimas. Išvados ir siūlymai finansinei būklei gerinti, veiklai efektyvinti, valdymo bei finansiniams sprendimams priimti.
<i>Reikalavimai asmeniui kvalifikacijai ar savarankiškai jos daliai įgyti (reikalavimai turimam išsilavinimui, kvalifikacijai, profesinei patirčiai) (jeigu</i>	Kvalifikacijai įgyti asmuo turi turėti aukštąjį apskaitos arba finansų studijų krypties išsilavinimą ir profesinio bakalauro arba bakalauro kvalifikacinį laipsnį. Kvalifikaciją sudarančios kompetencijos įgyjamos mokantis apskaitos arba finansų studijų krypties pirmosios pakopos studijose, neformaliojo mokymosi ar savišvietos būdu ir (arba) iš	

<i>taikomi)</i>	profesinės veiklos patirties.
<i>Kvalifikacijai įgyti taikomi reikalavimai pagal Europos Sąjungos teisės aktus, tarptautines sutartis ar Lietuvos Respublikos teisės aktus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.
<i>Kompetencijų vertinimo reikalavimai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens kompetencijų, įgytų studijuojant pirmosios pakopos studijose, vertinimą atlieka aukštosios mokyklos savo nustatyta tvarka. Formaliojo švietimo būdu įgytų kompetencijų asmenims, norintiems tęsti studijas aukštojoje mokykloje, pripažinimą kaip studijų programos dalį atlieka aukštosios mokyklos švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka. Neformaliu ar savišvietos būdu ir (arba) iš profesinės veiklos patirties įgytų kompetencijų vertinimą ir pripažinimą atlieka aukštosios mokyklos savo nustatyta tvarka. Dėl asmens, įgijusio šią kvalifikaciją sudarančias kompetencijas, tinkamumo atitinkamos kvalifikacijos reikalaujančiai darbo vietai, sprendžia darbdavys.
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.

17. Kvalifikacijos pavadinimas: auditorius, LTKS VII

<i>Kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: audito, peržiūrų, užtikrinimo užduočių atlikimas, tikrinimo ir vertinimo procesų kontrolė, konsultacijų apskaitos ir mokesčių klausimais teikimas.</p> <p>Tipinės darbo priemonės: kompiuteris, telefonas, faksas ir kita biuro įranga, audito informacinės sistemos ir kt.</p> <p>Tipinės darbo sąlygos: darbas patalpoje, dirbama individualiai ir (arba) komandoje, nuotolinis darbas, galima konfliktinių situacijų rizika ir jų sprendimas.</p> <p>Papildoma informacija: asmuo, įgijęs šią kvalifikaciją, galės atlikti finansinių ataskaitų auditus, steigti audito įmones.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
1. Audito atlikimas (LTKS VII)	1.1. Planuoti audito procesą.	Kliento priėmimas, audito sutarties sudarymas, audito proceso atlikimo strategijos nustatymas, audito planavimas, audito procedūrų pasirinkimas ir taikymas, siekiant surinkti pakankamų ir tinkamų audito įrodymų. Audito komandos parinkimas, laikantis konfidencialumo ir nepriklausomumo politikų. Procesų

		atlikimas, vadovaujantis Tarptautiniais audito standartais (TAS), Tarptautiniu peržiūros užduočių standartu (TPUS) ir atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos finansinių ataskaitų audito įstatymo nuostatas.
	1.2. Kontroliuoti audito užduočių atlikimo procesą.	Audito sričių, atliekamų procedūrų paskirstymas audito grupės nariams. Strategijos ir (ar) planavimo dokumentų peržiūra ir koregavimas. Audito grupės narių keitimas, esant tokiam poreikiui. Atliktų audito procedūrų, surinktų audito įrodymų vertinimas pakankamumo ir tinkamumo požiūriu. Sudarytų audito darbo dokumentų patikra. Sprendimų priėmimas dėl atskirų klausimų ekspertinio vertinimo poreikio. Sprendimų nuomonei pareikšti vertinimas. Sprendimų nuomonei pareikšti priėmimas. Procesų atlikimas, vadovaujantis Tarptautiniais audito standartais (TAS), Tarptautiniu peržiūros užduočių standartu (TPUS) ir atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos finansinių ataskaitų audito įstatymo nuostatas.
	1.3. Rengti auditoriaus išvadą ir (ar) ataskaitą.	Auditoriaus išvados turinio ir formuluočių parinkimas auditoriaus nuomonei pareikšti, teikiant kliento finansinėms ataskaitoms pakankamą arba ribotą užtikrinimą (pagal TAS). Auditoriaus ataskaitos turinio ir formuluočių parinkimas auditoriaus nuomonei pareikšti teikiant kliento finansinėms ataskaitoms ribotą užtikrinimą (pagal TPUS).
2. Užtikrinimo užduočių atlikimas (LTKS VII)	2.1. Teikti užtikrinimo užduočių, išskyrus istorinės informacijos auditą ir peržiūrą, paslaugas.	Užduočių atlikimas, vadovaujantis Tarptautiniais užtikrinimo užduočių standartais (TUUS), gaunant atitinkamai pakankamą arba ribotą užtikrinimą apie tai, ar dalyko informacijoje nėra reikšmingų iškraipymų. Auditoriaus išvados pateikimas klientui dėl pagrindinio dalyko

		vertinimo rašytinėje ataskaitoje.
	2.2. Teikti perspektyvinės finansinės informacijos tikrinimo paslaugas.	Kliento vadovybės pasirinktų prielaidų vertinimas ir tomis prielaidomis paruoštos finansinės informacijos tinkamas pateikimas.
	2.3. Teikti užtikrinimo išvadas dėl kontrolės priemonių paslaugų organizacijoje.	Pakankamo užtikrinimo gavimas, ar visais reikšmingais atžvilgiais ir, remiantis tinkamais kriterijais, paslaugų organizacijos sistemos aprašymas teisingai pateikia per sukurtą ir nurodytą laikotarpį įgyvendinamą sistemą, o kontrolės priemonės yra tinkamai suplanuotos ir įgyvendintos.
	2.4. Teikti užtikrinimo išvadas dėl įmonių išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų apskaitos ataskaitų.	Pakankamo arba riboto užtikrinimo gavimas dėl išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų apskaitos ataskaitų. Išvados pateikimas.
	2.5. Teikti užtikrinimo išvadas dėl į prospektą įtrauktos pro forma finansinės informacijos rengimo.	Į prospektą įtrauktos pro forma finansinės informacijos vykdant procedūras vertinimas. Išvados apie savo pastebėjimus pateikimas.
3. Susijusių paslaugų teikimas (LTKS VII)	3.1. Teikti sutartas procedūras dėl finansinės informacijos.	Užduoties sąlygų nustatymas, užduoties planavimas ir dokumentavimas. Procedūrų atlikimas ir įrodymų rinkimas. Ataskaitos pateikimas.
	3.2. Teikti vidaus audito paslaugas.	Pagalba rengiant ir pateikiant finansines ataskaitas (pagal kliento pateiktą informaciją), finansinės atskaitomybės tvarkos laikymasis atliekant kitas paslaugas.
<i>Reikalavimai asmeniui kvalifikacijai ar savarankiškai jos daliai įgyti (reikalavimai turimam išsilavinimui, kvalifikacijai, profesinei patirčiai) (jeigu taikomi)</i>	Kvalifikacija suteikiama asmeniui esant nepriekaištingos reputacijos, turint aukštąjį universitetinį išsilavinimą, atitinkamą darbo patirtį ir išlaikius auditoriaus kvalifikacijos egzaminą Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo nustatyta tvarka. Kvalifikaciją sudarančios kompetencijos įgyjamos mokantis vadybos studijų krypties antrosios pakopos studijose, neformalioju ar savišvietos būdu ir (arba) iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Kvalifikacijai įgyti taikomi reikalavimai pagal Europos Sąjungos teisės aktus, tarptautines sutartis ar Lietuvos Respublikos teisės aktus (jeigu taikoma)</i>	Auditoriaus pažymėjimas išduodamas asmeniui, jeigu jis: turi aukštąjį universitetinį išsilavinimą, yra nepriekaištingos reputacijos, audito įmonėje ir (arba) valstybės narės audito įmonėje atliko auditoriaus padėjėjo praktiką ne trumpiau kaip 3 metus ir jeigu prašymo išduoti auditoriaus pažymėjimą pateikimo metu auditoriaus padėjėjo praktika audito įmonėje buvo atlikta ne anksčiau kaip prieš 5 metus iki prašymo	

	<p>pateikimo dienos, yra išlaikęs kvalifikacinius auditoriaus egzaminus per ne ilgesnį kaip 7 metų laikotarpį nuo pirmo kvalifikacinio egzamino išlaikymo (įskaitymo) dienos ir davė auditoriaus priesaiką bei tapo Auditorių rūmų nariu. Šie reikalavimai nustatyti Lietuvos Respublikos draudimo įstatyme.</p>
<p><i>Kompetencijų vertinimo reikalavimai</i></p>	<p>Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens kompetencijų, įgytų studijuojant antrosios pakopos studijose, vertinimą atlieka aukštosios mokyklos savo nustatyta tvarka. Formaliojo švietimo būdu įgytų kompetencijų asmenims, norintiems tęsti studijas aukštojoje mokykloje, pripažinimą kaip studijų programos dalį atlieka aukštosios mokyklos švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka. Neformaliu ar savišvietos būdu ir (arba) iš profesinės veiklos patirties įgytų kompetencijų vertinimą ir pripažinimą atlieka aukštosios mokyklos savo nustatyta tvarka. Kvalifikacinius auditoriaus egzaminus vykdo Auditorių rūmai savo nustatyta auditoriaus egzaminų laikymo tvarka.</p>
<p><i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i></p>	<p>Netaikoma.</p>